MÅL- OCH RESURSPLAN 2027–2029

Vänersborgs kommun

Fastställd av kommunfullmäktige 2026-06-17

Politisk kommentar

Trygghet och Beredskap med tidiga insatser som grund

I en orolig omvärld där förutsättningar dagligen ställs på ända, behöver vi nu mer än någonsin våga hålla i en långsiktighet för att skapa trygghet i Vänersborgs kommun med fortsatt arbete för tidiga insatser.

Vi i de styrande partierna är enade i en fortsatt politisk inriktning, som handlar om fokus på att barn och unga ska ges så goda förutsättningar som möjligt, att få en bra start i livet och möjligheter till ett bra liv i vuxenålder.

Trygghet börjar inte med högre murar eller fler lås. Trygghet börjar långt tidigare – i människors vardag, i våra hem, i skolan, på fritidsgården och i mötet mellan vuxna och barn. Ett samhälle som vill vara starkt i framtiden måste bygga sin beredskap redan idag. Och den viktigaste beredskapen vi kan skapa är att ge våra barn och unga en trygg uppväxt.

När vi talar om trygghet tänker många på polis, ordningsvakter och akuta insatser. Det är viktiga delar. Men den verkliga styrkan i ett samhälle mäts inte bara i hur vi hanterar problem när de redan uppstått – utan i hur vi förhindrar att människor hamnar där från början.

Tidiga insatser handlar om att se barn innan de tappar tron på sig själva. Att upptäcka psykisk ohälsa innan den blir en livskris. Att fånga upp oro i skolan innan den leder till utanförskap. Att stötta familjer innan vardagen går sönder.

Ingen ung människa föds till kriminalitet, missbruk eller hopplöshet. Bakom varje barn som hamnar fel finns ofta en historia av vuxna som inte hann se, inte orkade eller inte hade verktygen att hjälpa till i tid.

Därför måste vi bygga ett samhälle där ingen lämnas ensam.

Men trygghet handlar också om tillit. Tillit mellan människor och tillit till Vänersborgs kommun och civilsamhället. När unga känner att vuxna tror på dem, då ökar också viljan att ta ansvar för sig själva och andra.

Det är så vi bygger en stark kommun – med trygghet, ansvar och hållbarhet som grund.

I den oroliga omvärld vi lever i ser de styrande partierna att vi även behöver skapa en större motståndskraft och lägga resurser på att bygga vidare på det civila försvaret. Alla invånare i Vänersborgs kommun behöver ha en tanke på att klara sitt uppehälle även när vattnet inte kommer ur kranen eller när internet slutar att fungera.

Till sist, vi ska klara ekonomin och välfärden i en orolig tid. Därför måste vi både prioritera mellan utgifterna och föra en politik som tar ansvar för kommunens ekonomi och en välfärd av god kvalitet. Kvaliteten är helt beroende av medarbetare som trivs, har en bra arbetsmiljö och ges möjligheter att utvecklas i sitt arbete.

Socialdemokraterna, Centerpartiet, Kristdemokraterna, Miljöpartiet

Innehållsförteckning

Sidnr

Del I Vision och mål - Förutsättningar och beslut

Inledning ..... Del I - 1
Vision Vänersborg 2
Vision och inriktningsmål 2
Ambitionsnivå för kommunfullmäktiges inriktningsmål 4
Riktade uppdrag under planperioden 9
Ambitionsnivå för globala målen 12
God ekonomisk hushållning och finansiella mål 13
Riskområden till internkontrollplan 15
Förutsättningar 16
Omvärld 16
Befolkning 18
Budgetförutsättningar 19
Övergripande ekonomisk inriktning 20
Kommunfullmäktiges beslut om driftbudgetramar 21
Driftbudget per nämnd (anslagsbindningsnivå) 27
Finansiell analys 28
Resultat- kassaflödes- och balansbudget 34
Kommunfullmäktiges beslut 2026-06-17 36
Bilaga 1 Styrande dokument 37
Bilaga 2 Globala mål 38

Del II Mål- och resursplan - Nämnderna

Barn- och utbildningsnämnden ..... Del II - 1
Byggnadsnämnden 3
Kommunfullmäktige 4
Kommunstyrelsen 5
Kultur- och fritidsnämnden 7
Miljö- och hälsoskyddsnämnden 9
Revisionen 10
Valnämnden 10
Samhällsbyggnadsnämnden 11
Socialnämnden 15
Överförmyndarnämnden 17

Del III Investerings- och exploateringsplan

Investerings- och exploateringsplan 2027–2029 ..... Del III - 1

Del IV Bolag och kommunalförbund ..... Del IV - 1

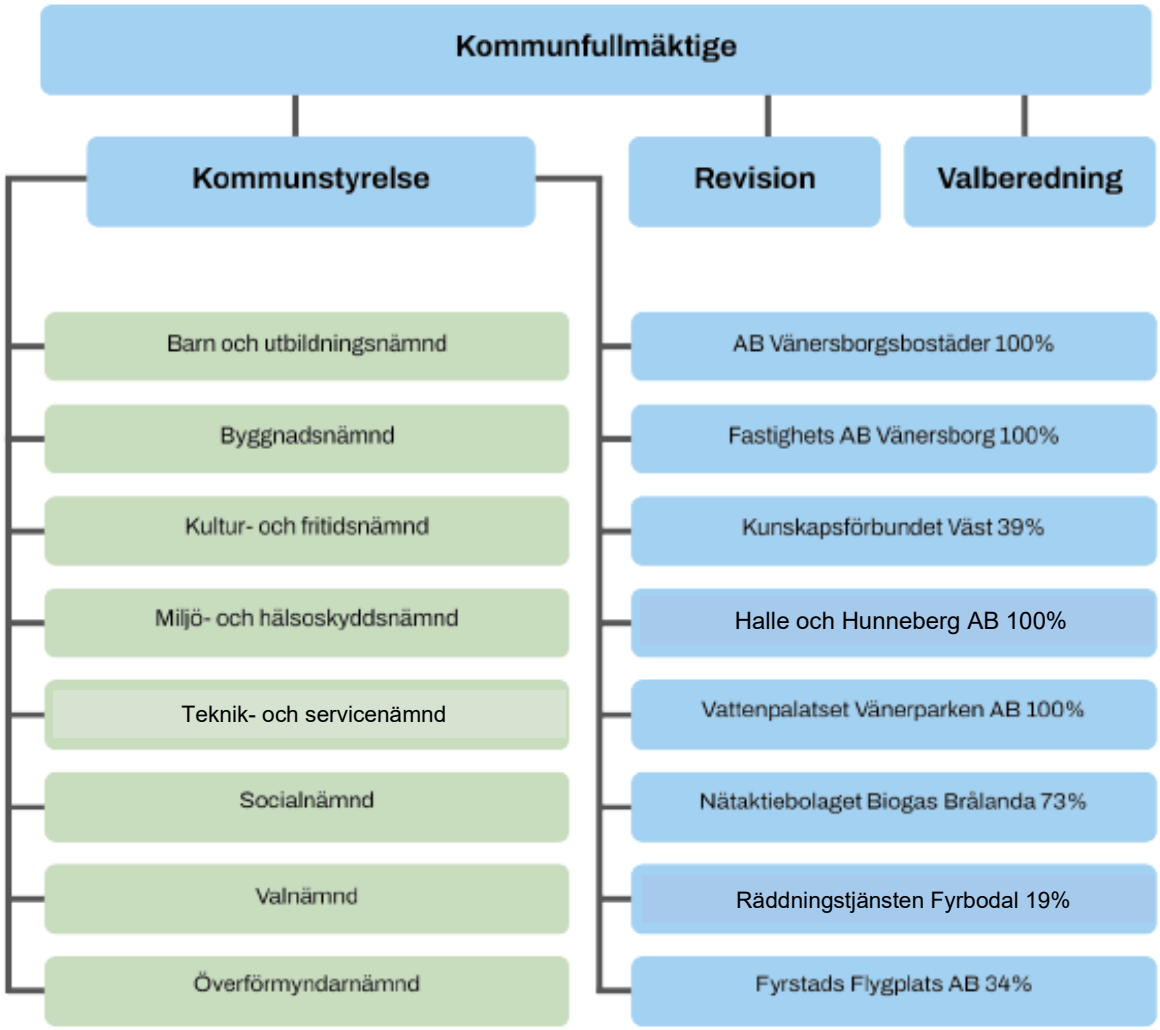
Inledning

Mål- och resursplan innehåller både mål för verksamheten samt finansiella mål som är viktiga för en god ekonomisk hushållning i Vänersborgs kommun. Mål- och resursplanen är därmed kommunens viktigaste styrdokument. Här anges skattesats, hur skattemedlen ska användas och fördelas mellan nämnderna och vilka prioriteringar kommunen väljer att göra framöver.

Mål- och resursplanen är även det yttersta styrdokumentet för kommunfullmäktige för att ge nämnder och styrelser en övergripande politisk inriktning. Här beskrivs kommunens principer om mål- och resultatstyrning där fördelade resurser, utifrån beslutade mål, ska leda till resultat vilka ligger till grund för uppföljning, analys samt planering inför kommande år.

Styrdokumentet fastslår resursfördelning mellan nämnderna och anger inriktning för verksamheten.

Den kommunala koncernen

Från och med 2027 inrättas en ny Teknik- och servicenämnd och Samhällsbyggnadsnämnden avvecklas. Mål- och resursplan 2027–2029 utgår fortfarande från tidigare organisation där Samhällsbyggnadsnämnden ingår. I samband med att det nyvalda kommunfullmäktige beslutar om mål- och resursplan 2027–2029 i november, anpassas mål- och resursplanen efter den nya organisationen.

Vision Vänersborg

Vänersborgs kommun
- Attraktiv och hållbar i alla delar, hela livet

Vision

Kommunfullmäktiges beslutade vision ”Vänersborgs kommun – attraktiv och hållbar i alla delar, hela livet ” är en ledstjärna och en gemensam färdriktning för all kommunal verksamhet. Kommunfullmäktige har fastställt fem strategiska och övergripande inriktningsmål för mandatperioden. Nämnderna ansvarar gemensamt för att styra verksamheten mot inriktningsmålen med tillhörande målvärden och riktade uppdrag.

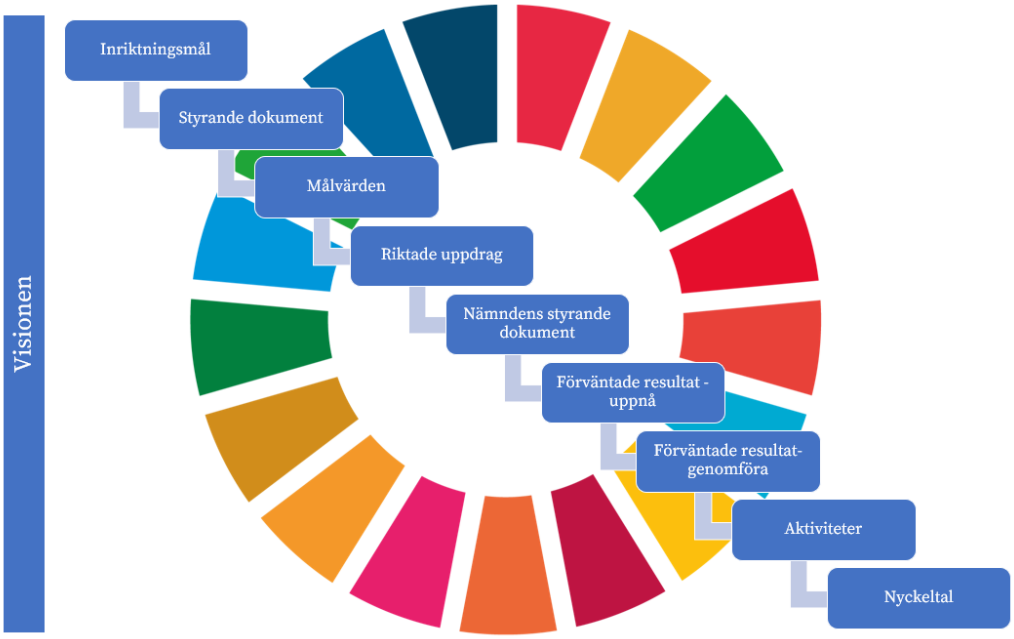
Grunden för inriktningsmålen är:

- Fullföljda studier med gymnasieexamen är grunden för att få ett arbete.
- Människor i arbete är grunden för vår gemensamma välfärd.
- Den gemensamt finansierade välfärden ska omfatta alla och öka tryggheten och livskvalitén.
- Vi lämnar över vår natur och miljö till nästa generation i ett hållbart skick.

Inriktningsmål 2027–2029

- Våra invånare ska ha mer jämställda och jämlika förutsättningar att påverka sina liv
- Fler barn och unga uppnår bättre skolresultat och fullföljer sina studier
- Vänersborg är en ekologiskt hållbar kommun med minskad klimatpåverkan
- Vänersborgs kommun har en god service och hög effektivitet gentemot våra invånare och företag
- Våra medarbetare ska ges förutsättningar för ett friskt och hållbart arbetsliv

Illustration av Vänersborgs kommuns styrkedja

Förväntade resultat

Nämnderna preciserar fullmäktiges inriktningsmål genom sina förväntade resultat. De identifierar vilka förflyttningar inom sina respektive verksamheter som vore önskvärda under planperioden baserat på grunduppdragets nuläge och behov samt tilldelad ekonomisk ram. Dessa uttrycks i form av förväntade resultat Uppnå (mått med ambitionsnivåer) och förväntade resultat Genomföra (uppdrag). De förväntade resultaten beslutas i nämndens egen verksamhetsplan med nämndbudget och är inte en del av Mål- och resursplanen.

Kommunfullmäktiges inriktningsmål är strategiska och gäller för kommunen som helhet. Nämnderna ska ta hänsyn till samtliga inriktningsmål i sin planering. Det innebär inte att varje nämnd ska formulera förväntade resultat för samtliga inriktningsmål. Om nämndens uppdrag saknar direkt koppling till ett visst inriktningsmål ska detta framgå.

Utfallet av nämndens förväntade resultaten utgör tillsammans med kommunfullmäktiges fastställda målvärden/uppdrag grunden för nämndens bedömning av sin uppfyllelse av inriktningsmålen.

Riktade uppdrag under planperioden

Vi står inför ett antal samhällsekonomiska utmaningar som kräver omställning i resursplanering och resursanvändning. Kopplat till dessa och våra inriktningsmål finns det behov av att under planperioden fördjupa vissa utredningar och uppdrag. Dessa är riktade till en ansvarig nämnd eller kan inkludera flera nämnder, bolag och externa samhällsaktörer. Uppdragen specificeras vad gäller innehåll, tidplan och eventuell finansiering.

Koppling mellan FN:s globala mål och det lokala perspektivet

De globala målens genomförande på lokal nivå omfattas till stor del, direkt och indirekt, av det kommunala välfärdsuppdraget. Det innebär bland annat att Agenda 2030 och FN:s globala mål för hållbar utveckling är integrerade i Vänersborgs kommuns styrning och ledning.

De globala målen har koppling till kommunfullmäktiges inriktningsmål och en önskvärd förflyttning av globala målen anges för planperioden. Till hjälp finns nyckeltalen som Sveriges kommuner och regioner har utformat inom vart och ett av de globala målen. En övergripande redovisning av kommunens förflyttning och måluppfyllelse av de globala målen görs i anslutning till årsredovisningen.

Styrande dokument

Ett antal politiska styrdokument styr kopplingen från visionen, via inriktningsmålen, till organisationen. I Bilaga 1 finns en lista på styrande dokument med bäring på inriktningsmålen.

Ambitionsnivå för kommunfullmäktiges inriktningsmål

Våra invånare ska ha mer jämställda och jämlika förutsättningar att påverka sina liv

Våra invånare ges lika möjligheter att forma sin framtid, där lokala skillnader utifrån livssituation, boendeplats och ekonomi utjämnas. Den sociala inkluderingen medför att invånarna kan påverka och delta i samhället oavsett bakgrund, där olika insatser riktas beroende på skillnader i olika boendedelar. Kommunens verksamheter arbetar i samverkan med fler organisationer, för att minska effekterna av socioekonomiska faktorer, där ett rättighetsbaserat perspektiv ger möjlighet till utbildning, bostad och arbete.

Mått	Utgångsläge	Ambitionsnivå 2027	Ambitionsnivå 2029	Nämnder
Invånare 16–84 år med avsaknad av tillit till andra, andel (%)	32,6 (2024)	32,2 (gul 2024)	29,6 (riket 2024)	Samtliga
Invånare med bra självskattat hälsotillstånd, andel (%)	69,8 (2024)	71,0 (riket 2024)	71,5 (grön 2024)	KS, BUN, SOC, KFN
Vuxna biståndsmottagare (18+ år) med långvarigt ekonomiskt bistånd, andel (%) av befolkningen	1,32 (2024)	1,2	1,09 (gul 2024)	SOC, KS
Sveriges friluftskommun, Naturvårdsverkets ranking, andel (%) av totalpoäng	76 (Plats 76 2024)	90 (topp 40 2024)	95 (topp 20 2024)	KFN
Utfall på årligen uppföljda indikatorer inom handlingsprogram för barn och unga.	Ambitionsnivåer beslutas i handlingsprogram för barn och unga	Minst hälften av indikatorerna ska vara uppnådda enligt årets ambitionsnivå	Minst två tredjedelar av indikatorerna ska vara uppnådda enligt årets ambitionsnivå	KS

Fler barn och unga uppnår bättre skolresultat och fullföljer sina studier

Barn och unga ges goda framtidsmöjligheter där skolan erbjuder individuellt stöd och förebyggande insatser med början i förskolan.

Kommunens olika verksamheter arbetar för att främja faktorer som påverkar skolresultat såsom arbetsmiljö, fysiska miljöer, hemförhållanden, fritidsmöjligheter och stöd i unga år.
Fullföljda studier ökar möjligheterna att välja en sysselsättning som upplevs stimulerande och att nå egenförsörjning.

Mått	Utgångsläge	Ambitionsnivå 2027	Ambitionsnivå 2029	Nämnder
Ungdomar etablerade på arbetsmarknaden eller studerar 2 år efter slutförd gymnasieutbildning, andel (%)	88,1 (2023)	Bibehålla grön nivå	Bibehålla grön nivå	SOC, KS
Gymnasieelever med examen inom 4 år, hemkommun, andel (%)	74,2 (2025)	75,7	77,7 (grön 2025)	KS
Elever i åk 9 som är behöriga till yrkesprogram, hemkommun, andel (%)	83,6 (2025)	85,0	86,2 (grön 2025)	BUN
Förskolans undervisningstid för barn med allmän förskoleplacering ger förutsättningar för kunskapsprogression inom läs- och skrivutveckling motsvarande nivå 2 eller högre. Anges som andel (%) av barn med allmän förskoleplacering.	80 % (2025)	83 %	86 %	BUN

Vision Vänersborg

Vänersborg är en ekologiskt hållbar kommun med minskad klimatpåverkan
Den ekologiskt hållbara kommunen bidrar till att vårda våra resurser för nuvarande och framtida invånare. Kommunens Miljöprogram 2030 och Strategin för ett fossilfritt Vänersborg 2030 värnar om hela den geografiska kommunen, och ökad kunskap hos invånarna underlättar för klimatvänliga val. Nya klimatsmarta lösningar och teknisk innovation leder till minskad miljöpåverkan såsom fossiloberoende, hållbar konsumtion, upphandling och inköp. Miljöperspektivet beaktas vid kommunens beslutsfattande och olika former av samverkan.

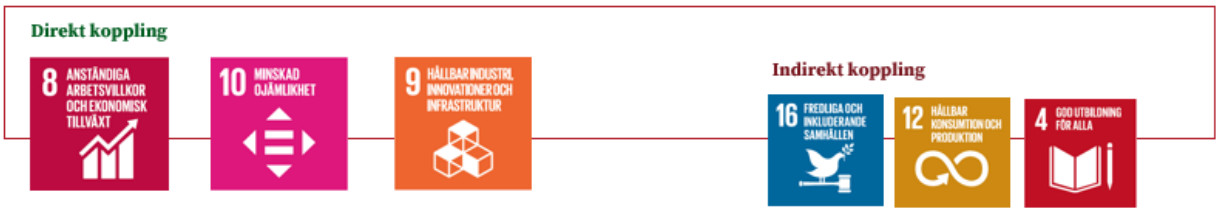

Mått	Utgångsläge	Ambitionsnivå 2027	Ambitionsnivå 2029	Nämnder
Utfall på mätbara indikatorer vad gäller årliga mål för transport, el och uppvärmning i Strategi för fossilfritt Vänersborg 2030	10 av 18 indikatorer uppnådda enligt årets ambitionsnivå (2024)	Mer än hälften av indikatorerna ska vara uppnådda enligt årets ambitionsnivå	Minst två tredjedelar av indikatorerna ska vara uppnådda enligt årets ambitionsnivå	KS, SBN, BN, SOC

Vision Vänersborg

Vänersborgs kommun har en god service och hög effektivitet gentemot våra invånare och företag

Företag i Vänersborgs kommun möts av ett gott bemötande och en hög tillgänglighet där kommunens verksamheter håller en god kvalitét. Det är enkelt att få kontakt med kommunen, och den digitala servicen leder till mer effektiva flöden inom och mellan olika förvaltningar. Företag i kommunen ges möjligheter att expandera, där kommunen kan bistå med tillgänglig mark och lokaler när nya och befintliga företag vill verka och etablera sig i kommunen. Våra invånare är nöjda med den välfärd vi levererar. Kvalificerad personal leder till en god kvalitét i våra verksamheter, där innovation och teknik bidrar till att effektiviteten är hög.

Mått	Utgångsläge	Ambitionsnivå 2027	Ambitionsnivå 2029	Nämnder
Företagsklimat enl. (Insikt) - Totalt, Index, %	73 (2024)	79 (grön 2024)	79 (grön 2024)	MHN, BN, KS, SOC, SBN
Brukarbedömning hemtjänst äldreomsorg - helhetssyn	88 (2025)	89	90	SOC
Nöjdhet med skola (åk 8), %	67 (2025)	Bibehålla grön nivå	Bibehålla grön nivå	BUN

Vision Vänersborg

Våra medarbetare ska ges förutsättningar för ett friskt och hållbart arbetsliv
Vi ska ha en arbetsmiljö som ger förutsättningar för ett friskt och hållbart arbetsliv. I Vänersborgs kommun ska medarbetarna vara delaktiga och ha förståelse för sina uppdrag och sina roller. För att få en engagerad personal krävs ett tryggt och stabilt ledarskap som når ut till samtliga medarbetare i vår kommun. Personalpolicyn och samverkansavtalet med de fackliga organisationerna ska vara grunden i arbetet.

Mått	Utgångsläge	Ambitionsnivå 2027	Ambitionsnivå 2029	Nämnder
Hållbart medarbetarengagemang (HME) totalindex	80 (2025)	81 (grön 2024)	81 (grön 2024)	Samtliga
Sjukfrånvaro, totalt i kommunen	8,8 % (2025)	8,5 %	8,1 % (gul 2024)	Samtliga

Riktade uppdrag under planperioden

Nedan följer riktade uppdrag, där de fem första fortsätter från föregående år och de två sista är nya. Tidsplan för genomförande av uppdraget anges med x. Status av uppdrag rapporteras i årsredovisningen och återrapportering av genomfört riktat uppdrag görs av ansvarig nämnd till kommunstyrelsen.

UPPDRAG	Ansvar	Tkr	2027	2028	2029
Genomföra Handlingsprogrammet för förebyggande arbete för barn och unga, och leda implementeringen av nya socialtjänstlagen, avseende samma målgrupp.	Kommunstyrelsen (samordning) Alla nämnder	9 800	x	x	x

I Mål- och resursplanen 2025–2027 tilldelades kommunstyrelsen ett samordningsuppdrag att ta fram ett handlingsprogram för målgruppen barn och unga. Programmet har arbetats fram nämndövergripande samt i samarbete med civilsamhället. Syftet med programmet är att utveckla och stärka sociala insatser för barn och unga och deras vårdnadshavare med både främjande och förebyggande arbete.

Den nya socialtjänstlagen har ett genomgående fokus på tidiga insatser i förebyggande och främjande syfte. Lagstiftarna önskar mer proaktiva insatser i stället för reaktiva insatser och ett bredare grepp som omfattar individ, grupp och även hela samhället. Intentionen i lagstiftningen sammanfaller i mångt och mycket med intentionen i pågående uppdrag om Handlingsprogrammet för barn och unga. Av den anledningen har ett tillägg gjorts om att också leda och samordna implementeringen av nya socialtjänstlagen i de delar den riktar sig mot målgruppen barn och unga. För arbetet avsätts 9 800 tkr till olika insatser.

UPPDRAG	Ansvar	Tkr	2027	2028	2029
Genomföra Kompetensutvecklingsprogram	Kommunstyrelsen	Inom ram	x	x	x

I Mål- och resursplan 2025–2027 gavs uppdraget att ta fram ett kompetensutvecklingsprogram för ledare och medarbetare. Demografiska utmaningar, den digitala utvecklingen och nya arbetssätt kräver ett utvecklat och tydligt ledar- och medarbetarskap i hela organisationen. Programmet, som lägger fokus på kulturbärande delar ur kommunens riktlinjer för styrning och ledning, startade upp hösten 2025. Fortsatt arbete med friskfaktorer och möjliggörande med ökad flexibilitet i arbetslivet ska tas tillvara så att fler klarar av ett helt arbetsliv. Uppdraget finansieras inom kommunstyrelsens ram.

UPPDRAG	Ansvar	Tkr	2027	2028	2029
Digitalisering först	Alla nämnder	Inom ram	x	x	x

I 2025 års budget omprioriterades medel inom kommunstyrelsens ram för digitalisering. Uppdraget växlades upp från och med 2026 och avser nu samtliga nämnder. För att möta krav och förväntningar behöver kommunen öka omställningstakten för att klara grunduppdraget i takt med att personalbristen ökar. Digitaliseringen ska erbjuda en enklare vardag för invånare, en öppnare förvaltning som stöder innovation och delaktighet samt högre kvalitet och effektivitet i verksamheten.

Behovet av nya digitala verktyg så som e-tjänster, artificiell intelligens och digitala lärplattformar är stort och med stöd av datadrivet beslutsfattande ska kommunen få ännu bättre beslutsunderlag. Kommunens verksamheter behöver synliggöra de digitala tjänsterna och säkerställa digital inkludering. Digitala lösningar behöver alltid prövas mot ökade risker för dataintrång, cyberangrepp och informationsläckage. Uppdraget finansieras inom ram av respektive nämnd där nytta uppstår i verksamheten.

UPPDRAG	Ansvar	Tkr	2027	2028	2029
Landsbygdsprogram	Kommunstyrelsen (samordning) Alla nämnder	Inom ram	x		

I Mål- och resursplan 2025–2027 gavs uppdraget att ta fram ett Landsbygdsprogram. Arbetet går vidare i genomförandefas och ska vara infört under 2027. Våra landsbygdsområden ska vara livskraftiga med likvärdiga möjligheter till företagande, arbete, boende och välfärd. Behovet av att tillgodose trygga och bra boendemöjligheter är en självklar del i allmännyttans uppdrag även i kommunens tätorter. Infrastrukturen är avgörande för att binda ihop alla kommundelar för att få en livskraftig kommun där möjligheten till fiber, mobiltäckning och kommunalt vatten och avlopp ses som en del i att utveckla Vänersborgs kommun.

Landsbygden bidrar till att stärka Sveriges konkurrenskraft i en utveckling mot en cirkulär, biobaserad och fossilfri ekonomi och till ett hållbart nyttjande av naturresurserna samt till att relevanta miljökvalitetsmål uppfylls. Medel avsattes som ett tillfälligt anslag 2025 för framtagande av landsbygdsprogrammet.

UPPDRAG	Ansvar	Tkr	2027	2028	2029
Sysselsättningsåtgärd med fokus på målgruppen personer med funktionsnedsättning	Kommunstyrelsen (samordning) Socialnämnden	500	x	x	

Initiativet syftar till att öka möjligheterna för denna målgrupp att komma in eller tillbaka till arbetsmarknaden och vi behöver bli bättre på att identifiera potentialen i vad vi som arbetsgivare kan erbjuda. I kommunens ”Strategi för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning” är en prioritering att kommunen som arbetsgivare ska spegla den variation som finns i samhället i stort.

Uppdraget innebär att genomföra en kartläggning av vilka kommunala verksamheter som kan bli potentiella arbetsgivare samt att utveckla och erbjuda utbildnings- och stödprogram för att underlätta anställning av personer med en nedsättning av fysisk, psykisk eller intellektuell förmåga som är så omfattande att det behövs specifik handledning/anpassning.

Målet är att öka målgruppens anställningsbarhet och inkludering på arbetsmarknaden med förhoppning att en anställning eller praktik hos oss kan bana väg. Medel för handledning kan sökas ur anslaget till ”socialt inkluderande och trygghetsskapande åtgärder”.

UPPDRAG	Ansvar	Tkr	2027	2028	2029
Översyn av kommunens ekonomistyrningsprocesser inför 2028	Kommunstyrelsen	Inom ram	x		

Initiativet syftar till att utveckla kommunens ekonomiska styrning genom att skapa bättre förutsättningar för helhetssyn, långsiktig planering och tydligare politiska prioriteringar. En samsyn kring ansvar, arbetssätt och ekonomiska förutsättningar är en viktig grund för god ekonomisk hushållning.

Uppdraget innebär att kommunstyrelsen ska genomföra en samlad översyn av budgetprocessen, resursfördelningsmodellen samt investerings- och uppföljningsprocesserna samt översyn av de finansiella målen och ekonomistyrningsprinciperna. Arbetet ska bidra till att dessa hänger samman och att uppföljning och analys baseras på tillförlitliga och jämförbara underlag.

Målet är att ta fram ett samlat underlag som kan ligga till grund för politiska beslut och tillämpas från och med budgetår 2028.

Vision Vänersborg

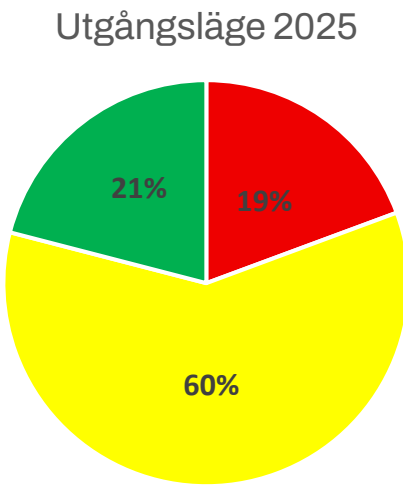
UPPDRAG	Ansvar	Tkr	2027	2028	2029
Stärka befolkningens kunskap, förståelse och beredskapsvilja	Kommunstyrelsen	150	x	x	x

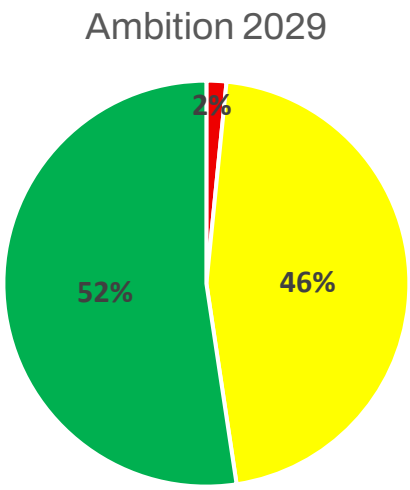
Ett robust samhälle börjar med invånarnas förmåga – tillsammans med kommunorganisationen. Inom ramen för kommunens arbete med krisberedskap och civilt försvar behövs insatser för att stärka invånarnas kunskap, delaktighet och beredskapsvilja. Våra invånare är medaktörer i den civila beredskapen, med en egen roll i att förebygga, förbereda och hantera samhällsstörningar rörande områden som vatten, mat, värme, information och gemenskap.

Uppdraget innebär att inom ramen för redan återkommande och kontinuerliga arrangemang/forum som kommunen anordnar möjliggöra dialog och tillhandahålla information om krisberedskap för olika målgrupper såsom barn- och unga, äldre och yrkesverksamma. Medel finansieras ur anslaget till ”socialt inkluderande och trygghetsskapande åtgärder”.

Ambitionsnivå för globala målen

Kommuners uppföljning av de globala målen sker genom ett antal indikatorer där Sveriges kommuner indelas i de 25% främsta, de 50% mittersta och de 25% sämsta genom färgkategorisering i grönt, gult och rött. Kommunens ambitionsnivå anges för år 2029.
I Bilaga 2 återfinns samtliga ingående indikatorer.

God ekonomisk hushållning och finansiella mål

Här följer en redovisning om god ekonomisk hushållning. Dels vad lagen säger, dels kommunens tolkning och fastställda mål och riktlinjer.

Lagen/balanskravet

Enligt kommunallagen ska kommunerna ange mål och riktlinjer för verksamheten. För ekonomin ska det finnas finansiella mål som är av betydelse för god ekonomisk hushållning. Balanskravet i kommunallagen innebär att intäkterna ska överstiga kostnaderna och är den lägsta tillåtna nivån för resultatet. Ett nollresultat räcker dock inte för att säkerställa långsiktig hållbar ekonomi. Kommunen behöver ha ett överskott för att kunna finansiera investeringar och möta framtida behov.

Med detta menas

En kommun bör inte förbruka sitt eget kapital eller lånefinansiera löpande driftskostnader. De löpande intäkterna bör överstiga de löpande kostnaderna. Det ingår också att verksamheten ska utövas på ett ändamålsenligt och utifrån ekonomisk synpunkt tillfredställande sätt. Kommunallagens krav klargör därmed att begreppet god ekonomisk hushållning har både ett finansiellt perspektiv och ett verksamhetsperspektiv. Det finansiella perspektivet tar sikte på kommunens finansiella ställning och utveckling. Verksamhetsperspektivet tar sikte på kommunens förmåga att bedriva verksamhet på ett kostnadseffektivt och ändamålsenligt sätt. Verksamhetsmål och finansiella mål hänger alltså ihop för att en god ekonomisk hushållning ska kunna uppnås.

God ekonomisk hushållning i Vänersborgs kommun

Vänersborgs kommun har fastställt finansiella mål samt mål och riktlinjer för verksamheten. Verksamhetsmålen är också kommunens inriktningsmål för ekonomin.

God ekonomisk hushållning innebär att kommunens finansiella mål och verksamhetsmässiga mål uppnås, samt att riktlinjerna följs.

I kommunens Riktlinjer för god ekonomisk hushållning samt ekonomistyrningsprinciper för Vänersborgs kommun framgår kommunens tolkning av god ekonomisk hushållning.

Finansiella mål

Vänersborgs kommuns övergripande finansiella mål för god ekonomisk hushållning är följande:

- Årets resultat bör uppgå till minst 2 procent av skatter och generella statsbidrag.
- Kassalikviditeten bör vara minst 50 procent.
- Soliditeten, inklusive kommunens hela pensionsåtagande, ska i genomsnitt förbättras med 1 procent årligen under mandatperioden.
- Årets investeringar (exkl. VA/renhållning) ska maximalt motsvara 7 procent av skatter och generella statsbidrag.

Resultatet

Enligt Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) ska, som tumregel, årets resultat uppgå till 2 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag för att god ekonomisk hushållning ska anses vara uppnådd. Huvudargumenten för positiva resultat är att nuvarande generation ska stå för sina kostnader. Det krävs avsättningar för framtida pensioner. Tillgångar bör värdesäkras. Det innebär att de ska underhållas i tillräcklig stor utsträckning så att de inte tappar i värde. Investeringar bör i så stor utsträckning som möjligt finansieras med egna medel. Dessutom bör det finnas en buffert för oförutsedda händelser.

Vänersborgs kommuns resultatmål överstiger balanskravet. Målet om 2 procent kan sägas vara tillräckligt stort för att konsolidera kommunens ekonomi och på så sätt säkra att servicenivån ska garanteras för nästkommande generation, utan att kommunen ska behöva uttaxera en högre skatt. Den budgeterade nivån krävs för att klara av nya förutsättningar under året, samt för att klara av att självfinansiera underhållsinvesteringar i en skattefinansierad verksamhet. Exempel på nya förutsättningar är avräkning av skatteintäkter,

upp- och nedgångar på de finansiella marknaderna och oförutsedda händelser inom verksamheterna.

Kassalikviditet
Med målet om en kassalikviditet på minst 50 procent menas att likvida medel tillsammans med kommunens checkkredit (för närvarande 200 mnkr) bör vara minst 50 procent av kortfristiga skulder (exklusive långfristig upplåning som förfaller till betalning inom ett år). Likviditetsmålet säkrar att kommunen har en tillräcklig kortfristig betalningsberedskap.

Soliditet
Måttet anger hur stor del av kommunens tillgångar som är finansierade med egna medel/eget kapital och beskriver kommunens betalningsberedskap och finansiella styrka på lång sikt. En högre soliditet ger en långsiktig finansiell handlingsberedskap.

I ett tioårigt perspektiv kommer en förändrad åldersstruktur (fler barn och äldre) att medföra en kraftig ökning av efterfrågan på kommunal service. En förbättrad soliditet gör kommunen bättre rustad att möta de finansiella påfrestningar som följer av denna utveckling och är därmed förenlig med god ekonomisk hushållning.

Investeringar
I investeringsmålet anges den investeringsnivå som bedöms vara den högsta nivån för en hållbar ekonomisk utveckling, med hänsyn till de övriga finansiella målen, som ligger till grund för god ekonomisk hushållning.

Riskområden till internkontrollplanen

Internkontroll är en del av kommunens arbete med att styra, följa upp och säkerställa att verksamheten bedrivs på ett ändamålsenligt och rättssäkert sätt. Genom internkontrollen identifieras och hanteras risker som kan påverka verksamhetens mål, kvalitet, ekonomi och förtroende.

Av kommunallagen framgår att varje nämnd ansvarar för sin verksamhet och ska säkerställa att den bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige har beslutat om. I detta ansvar ingår att den interna kontrollen är tillräcklig.

Internkontrollen bedrivs inom ramen för nämndernas ordinarie arbete och utgör ett stöd i arbetet med styrning och uppföljning av verksamheten.

Som en gemensam utgångspunkt i nämndernas arbete med riskanalys används kommunövergripande riskområden. Riskområdena tydliggör vilka områden som, ur ett kommunövergripande perspektiv, bedöms vara särskilt väsentliga att beakta.

Utifrån dessa riskområden ska nämnderna identifiera och bedöma relevanta risker med hänsyn till respektive nämnds uppdrag, ansvar och verksamhetens förutsättningar.

Följande riskområden gäller för kommunens arbete med internkontroll:

- Styrning, ledning och ansvarsfördelning
- Ekonomi
- Rättssäkerhet och regelefterlevnad
- Kompetensförsörjning och bemanning
- Digitalisering och informationssäkerhet
- Säkerhet och beredskap
- Välfärdsbrottslighet

Omvärld

Globala bakslag sinkar svensk konjunkturuppgång

Sveriges kommuner och regioner (SKR) skriver i sin rapport från april 2026 att globala bakslag sinkar svensk konjunkturuppgång. Den förutsedda konjunkturuppgången har skjutits fram något i tid. Skatteunderlaget ökar mer i år än i fjol och ökar än mer 2027.

Även Konjunkturinstitutet (KI) skriver i sin rapport från mars 2026 att tillväxten i den svenska ekonomi bromsar in det första kvartalet i år när konsumtionen växer långsammare. Men i takt med att inhemsk efterfrågan växer snabbare ebbar lågkonjunkturen ut mot slutet av 2026. Kriget i Mellanöstern har en viss bromsande inverkan på ekonomin genom framför allt högre inflation.

Internationell konjunktur

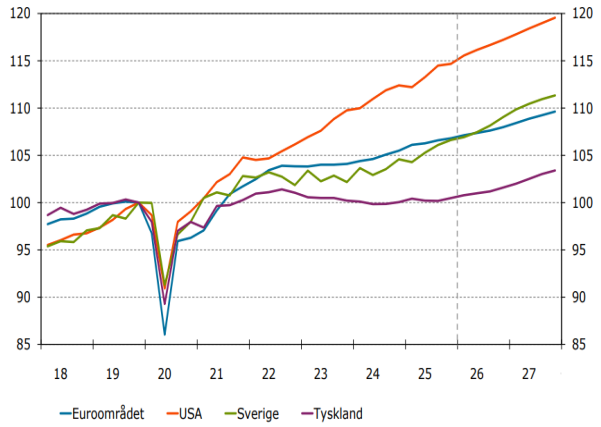
Den globala tillväxten har hittills varit motståndskraftig trots USA:s tullhöjningar. Kriget i Mellanöstern har en viss dämpande effekt på den ekonomiska utvecklingen i år men den globala tillväxten blir 2026 och 2027 ungefär normal ur ett historiskt perspektiv.

Osäkerheten kring krigets utveckling och dess ekonomiska effekter är dock mycket stor.

Även osäkerheten kring den amerikanska handelspolitiken är fortsatt stor, men USA:s genomsnittliga tullnivå bedöms ligga kvar kring nuvarande nivåer på såväl kort som medellång sikt.

Den globala handeln fortsätter att växa, men tullhöjningarna håller tillbaka USA:s importefterfrågan 2026, vilket tynger den svenska exportmarknadstillväxten.

Diagram: BNP i valda länder (Källor: Nationella källor och konjunkturinstitutet)

Svensk ekonomi

Sverige befinner sig fortsatt i en lågkonjunktur, men den ekonomiska återhämtningen har påbörjats och fortsätter 2026. Kriget i Mellanöstern har en viss dämpande effekt på BNP-tillväxten 2026 genom framför allt högre energipriser.

Hushållens konsumtion har kommit i gång under hösten 2025 och bidrar framöver starkt till konjunkturåterhämtningen.

Sysselsättningen ökar både i år och nästa år, samtidigt som arbetslösheten sjunker till 7,8 procent 2027.

Lönerna i Sverige ökade med 3,7 procent 2025, vilket innebar en inbromsning jämfört med föregående år. Framöver väntas en något lägre löneökningstakt, samtidigt som reallönerna fortsätter att återhämta sig och kostnadstrycket i företagen ökar i takt med stigande enhetsarbetskostnader.

KPIF inflationen blir trots de höga energipriserna lägre än Riksbankens inflationsmål 2026 på grund av den sänkta matmomsen.

Omvärld

Tabell: Nyckeltal för svensk ekonomi Källa SKR 2026-04-29

Nyckeltal %	2025	2026	2027	2028	2029
BNP	1,8	2,5	2,6	1,8	1,8
Arbetade timmar	-0,4	0,9	1,4	0,9	0,4
Arbetslöshet, andel av arbetskraften	8,8	8,6	7,8	7,5	7,4
Befolkning 15-74 år	0,4	0,1	0,1	0,3	0,3
Inflation, KPIF	2,6	1,8	1,9	2,5	2,0

Kommunsektorns ekonomi

Omvärld och osäkerhet dämpar konjunkturen och gör prognoserna mer osäkra.

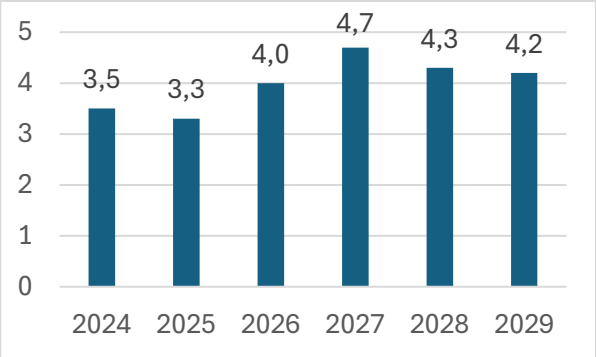
Skatteunderlaget väntas öka mer kommande år (2026–2027) än tidigare år, vilket förbättrar intäktssidan något.

Kommunsektorn står ändå inför stora utmaningar, där demografin är central: befolkningsförändringar påverkar både kostnader och intäkter och kräver anpassning av verksamheter.

Ökningen av arbetade timmar driver upp skatteunderlagstillväxten till 4,0 procent 2026. Det kommunala skatteunderlaget ökar därmed betydligt snabbare än föregående två år då antalet arbetade timmar minskade och gav negativ effekt på skatteunderlaget. Under 2027 fortsätter timmarna att ytterligare stärka skatteunderlaget. Kalkylåren 2028–2029 ökar skatteunderlaget med drygt 4,2 procent per år, i linje med det historiska genomsnittet (perioden 2015–2024). Sysselsättningstillväxten avtar dessa år när ekonomin återgår till konjunkturell balans, men skatteunderlaget gynnas av starkare bidrag från bland annat pensioner.

Diagram: Utveckling av kommunsektorns skatteunderlag i procent 2024–2029,

Källa SKR 2026-04-29

Osäkerheten i de ekonomiska prognoserna är stora och kommunsektorn står fortsatt inför stora utmaningar inför kommande planperiod. Här följer ett antal exempel:

- Demografin
- Finansiering av stora planerade investeringar och exploateringsprojekt
- Säkerhetsläget både internationellt och i Sverige
- Beredskap och civilt försvar
- Energiomställning
- Kompetensförsörjning – rekryteringsbehov
- Integration – inkludering
- Digitalisering

Befolkning

Under våren 2026 har kommunstyrelseförvaltningen tagit fram en ny befolkningsprognos. Den grundar sig bland annat på planerat bostadsbyggandet i kommunen, vilket förväntas leda till omflyttningar och inflyttningar, vilket i sin tur förväntas leda till ett växande invånarantal. Prognosen är nedräknad sen tidigare prognos då även SCB:s Sverige-prognos räknats ned. Prognosen sträcker sig över tio år.

Tabell: Befolkningsförändringar i olika åldersintervall

Ålder	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	Förändring
0-5	2 525	2 446	2 381	2 314	2 291	2 294	2 315	2 327	2 343	2 361	2 376	-6%
6-12	3 222	3 185	3 148	3 133	3 123	3 070	3 000	2 952	2 897	2 854	2 810	-13%
13-15	1 450	1 427	1 408	1 436	1 378	1 350	1 339	1 360	1 368	1 364	1 367	-6%
16-18	1 455	1 463	1 487	1 449	1 429	1 415	1 439	1 387	1 363	1 356	1 374	-6%
19-29	4 372	4 431	4 430	4 442	4 465	4 496	4 467	4 493	4 508	4 516	4 491	3%
30-39	5 308	5 234	5 232	5 171	5 113	5 044	5 010	4 966	4 916	4 895	4 891	-8%
40-49	4 396	4 487	4 525	4 654	4 810	4 933	5 025	5 141	5 253	5 316	5 356	22%
50-59	5 090	4 967	4 877	4 789	4 730	4 690	4 678	4 616	4 590	4 601	4 635	-9%
60-69	4 916	5 057	5 114	5 210	5 259	5 281	5 310	5 372	5 346	5 305	5 232	6%
70-79	4 198	4 158	4 190	4 133	4 153	4 189	4 215	4 250	4 348	4 427	4 539	8%
80-89	2 637	2 748	2 830	2 938	2 951	2 990	3 005	2 992	2 985	2 987	2 952	20%
90-w	509	511	532	542	585	611	634	674	712	747	805	58%
Summa	**40 078**	**40 114**	**40 154**	**40 210**	**40 288**	**40 362**	**40 437**	**40 533**	**40 629**	**40 729**	**40 830**	2%

År 2025 visar det faktiska invånarantalet. 2026–2035 visar prognostiserat antal invånare utifrån befolkningsprognosen från våren 2026.

Sammanfattning befolkning

Det totala antalet invånare ökar årligen. Under perioden 2025–2035 ökar befolkningen med 752 invånare vilket motsvarar +2 %. Det ligger i linje med de senaste årens prognoser.

Antalet barn och unga i åldrarna 0 - 15 år minskar med 644 personer.

Stora ökningar sker i de äldre åldersgrupperna. De äldsta, grupperna över 80 år, ökar kraftigt med 612 personer fram till år 2035.

Budgetförutsättningar 2027–2029

I 2025 års preliminära bokslut redovisas en förbättring av eget kapital med 72 mnkr, vilket är 41 mnkr bättre än budget.

I 2026 års mål- och resursplan är resultatet budgeterat till +10 mnkr. För att uppnå 2-% målet ska resultatet vara minst 66 mnkr.

Kommunstyrelsens budgetanvisningar

Kommunstyrelsen beslutade den 25 februari 2026 om ramar och anvisningar för budgetarbetet 2027. Ramarna byggde på SKR:s skatteprognos (2025-12-11), 1,9 % inflationskompensation, beräknad löneutveckling (166 mnkr för 2026–2027), oförändrat personalomkostnadspålägg (40,51 %), pensionskostnader enligt blandmodellen och oförändrad internränta (2,75 %).

En mer detaljerad beskrivning av nämndernas tillskott i ramsättningen finns på sidan 13 och framåt.

Anslagsbindningsnivåer respektive redovisningsnivåer

För 2027 är anslagsbindningsnivån knuten till respektive nämnd. Men inom vissa nämnder ska budget, uppföljningar och bokslut redovisas i anslagsredovisningsnivåer. Respektive nämnd beslutar om fördelning av budget per anslagsredovisningsnivå.

Anvisningar inför budgetarbetet

Kommunstyrelsen gav också följande direktiv:

- Budgetförslag ska hålla sig inom ram och beskriva åtgärder och konsekvenser.
- Nämnderna ska budgetera både intäkter och kostnader.
- Nämnderna ansvarar för driftkostnader som nya investeringar ger och ska ompröva och om möjligt minska investeringsnivåerna samt vara återhållsamma med nya projekt.
- Driftkonsekvenser av investeringar ska beskrivas tydligt i en särskild mall och rymmas inom befintlig budgetram.
- Hyrande nämnder lämnar förslag om fastighetsinvesteringar till samhällsbyggnadsnämnden. Investeringar över 1 mnkr ska tidsättas (start- och slutmånad), men detta gäller inte inventarier.
- Nämnderna ska bevaka specialdestinerade statsbidrag.
- Prisjusteringar för interna tjänster ska följa budgetförutsättningarna, om inget annat avtalats, och i övrigt gäller riktlinjerna för intern försäljning.

Vänersborgs kommuns budgetprocess

Vänersborgs kommun har en tidig budgetprocess, vilket innebär att diskussioner om mål och resurser förs under januari till maj och kommunfullmäktige fastställer mål- och resursplanen i juni inför kommande år. En tidig process gör det möjligt för nämnderna att anpassa sin verksamhet efter beslutade mål och resurser.

Arbetet med MRP 2027

Kommunstyrelsens budgetberedning består av de ordinarie ledamöterna i kommunstyrelsens arbetsutskott. Dessutom har gruppledarna i partierna KD, L, Mbp, MP och V varsin insynsplats. Budgetberedningen inledde sitt arbete i april 2026. Arbetet har baserat sig på kommunstyrelsens budgetanvisningar och nämndernas budgetförslag. Ekonomiavdelningen har sammanställt nya prognoser från Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) över skatte- och statsbidragsintäkter, samt uppdaterat bedömningar över löneutveckling, räntekostnader och pensionskostnader.

Budgetberedningen hade presidieöverläggningar med nämnderna under våren 2026 om deras budgetförslag för 2027–2029. Även nämndernas arbete med mål, verksamhets- och ramanpassning under 2026 följdes upp. Kommunfullmäktige fastställde mål- och resursplan 2027–2029 i juni 2026.

Övergripande ekonomisk inriktning

Nämnderna har i budgetarbetet beskrivit stora ekonomiska utmaningar. Dessa beror bland annat på ökade kostnader för insatser för barn och unga samt på högre driftkostnader till följd av genomförda investeringar.

Budgetberedningen konstaterar att nämnderna, i enlighet med anvisningarna, har tagit fram åtgärder för att nå budget i balans. Samtidigt bedöms det nödvändigt att konsekvenserna av föreslagna åtgärder analyseras och hanteras samlat tillsammans med berörda nämnder innan genomförande.

Kommunens ekonomi är ansträngd och de finansiella målen nås inte fullt ut under planperioden. Mot denna bakgrund behöver nämnderna även fortsättningsvis arbeta med effektiviseringar och anpassa verksamheten till beslutad budget. Det finns inte utrymme för generella tillskott utifrån behov.

Kommunen behöver prioritera god ekonomisk hushållning för att klara ekonomin på lång sikt. Förändringar i befolkningens åldersstruktur, med fler äldre och färre barn och unga, innebär att resurser behöver omprioriteras mellan verksamheter. Samtidigt behöver utrymme skapas för framtida större investeringar.

Årets budget bygger på att skatten inte höjs.

Kommunfullmäktiges beslut om driftbudgetramar

Kommunfullmäktiges beslut om nämndernas driftbudgetramar för år 2027:

KOMMUNÖVERGRIPANDE

I anvisningarna fastställdes **internräntan** till 2,75 procent och **personalomkostnadspålägget (PO)** till 40,51 %.

Nämndernas budgetramar för 2027 är baserade på 2026 års **lönekostnadsnivå**.

Nedan beskrivs justeringar av nämndernas budgetramar i samband med **anvisningarna** enligt kommunstyrelsens beslut i februari 2027. Vidare redogörs för **nämndernas förslag** till mål- och resursplan. Slutligen redovisas **kommunfullmäktiges beslut** till mål- och resursplan 2027.

BARN- OCH UTBILDNINGSNÄMNDEN

Anvisad budgetram

I anvisningarna fastställdes barn- och utbildningsnämndens budgetram 2027 till 1 066 120 tkr. Jämfört med budget 2026 gjordes följande justeringar: Inflationskompensationen ökade ramen med 5 019 tkr. Då personalomkostnadspålägget sänks justerades ramen ned med 845 tkr. För höjda hyreskostnader (till följd av fastighetsunderhåll) tillfördes 1 999 tkr. Ramen utökades med 4 640 tkr då de generella statsbidragen i statsbidragspåsen justeras upp med motsvarande summa. Budget om 123 tkr för tjänsterna film/foto/form-givning, omfördelades till kommunstyrelsen.

Barn- och utbildningsnämndens förslag:

Barn- och utbildningsnämndens budgetförslag ligger inom ram. Nämnden beskriver ett läge där minskande barn- och elevantal sker parallellt med ökade kostnader kopplade till lokaler, IT, säkerhet och ett växande behov av stödinsatser.

Volymminskningar frigör cirka 5,7 mnkr utifrån oförändrad barn- och elevpeng. Delar omfördelas till anpassad grundskola där elevantalet ökar, samt till ökade lokal- och IT-kostnader och riktade insatser för ökad måluppfyllelse. Nämnden presenterar därmed en budget i balans.

För att anpassa verksamheten till givna ramar redovisar nämnden åtgärder såsom översyn av förskole- och grundskoleorganisationen, personalanpassningar i takt med minskade volymer samt effektivare lokalutnyttjande genom uppsägning av moduler och externa lokaler. Nämnden bedömer att dessa åtgärder i huvudsak kan genomföras utan väsentlig negativ påverkan på mål och kvalitet.

Samtidigt pekar konsekvensbeskrivningen på utmaningar. Till exempel ett omfattande eftersläpande lokalunderhåll, ökade driftkostnader kopplade till planerade investeringar samt osäkerhet kring statliga reformer, beredskap och säkerhet.

Kommunfullmäktiges beslut

Barn- och utbildningsnämndens budgetram 2027 utökas med 24 328 tkr för lönerevision 2026.

Kommunfullmäktige fastställer barn- och utbildningsnämndens budgetram 2027 till 1 090 448 tkr.

BYGGNADSNÄMNDEN

Anvisad budgetram

I anvisningarna fastställdes byggnadsnämndens budgetram till 2027 till 20 776 tkr. Inflationsuppräkningen minskade ramen med 123 tkr. Då personalomkostnadspålägget sänks justerades ramen ned med 29 tkr. Budget om 27 tkr för tjänsterna film/foto/form-givning, omfördelades till kommunstyrelsen.

Byggnadsnämndens förslag:

Byggnadsnämndens budgetförslag ligger inom ram. Nämnden pekar på en fortsatt osäker intäktsutveckling. Verksamheten är till stor del avgiftsfinansierad. Ett svagt konjunkturläge och omfattande förändringar i plan- och bygglagen från december 2025 bedöms leda till färre lovärenden och därmed minskade intäkter.

Kommunfullmäktiges beslut om driftbudgetramar

För att anpassa verksamheten till givna ramar redovisar nämnden åtgärder såsom tidigare genomförda personalanpassningar, automatisering av enklare ärenden, löpande effektiviseringar samt breddad kompetens hos befintlig personal.

I konsekvensbeskrivningen lyfter nämnden flera strukturella utmaningar, däribland osäkerheten kring den kommunala lantmäterimyndighetens framtid, ökade krav på kulturmiljöredovisning i översiktsplanen samt begränsade möjligheter att fullt ut nyttja GIS- och drönarteknik. Byggnadsnämnden framhåller att utvecklingen av lagstiftning, ärendevolymer och statliga beslut behöver följas noggrant under perioden då dessa snabbt kan påverka både ekonomi och service.

Nämnden återkommer med förslag till ny reviderad taxa som är anpassad till ny lagstiftning. Den ska gälla från 2027.

Kommunfullmäktiges beslut
Byggnadsnämnden budgetram 2027 utökas med 1 237 tkr för lönerevision 2026.

Kommunfullmäktige fastställer byggnadsnämndens budgetram 2027 till 22 013 tkr.

KOMMUNFULLMÄKTIGE

Anvisad budgetram
I anvisningarna fastställdes kommunfullmäktiges budgetram 2027 till 2 692 tkr. Inflationsuppräkningen tillförde ramen 13 tkr. Budget om 51 tkr för tjänsterna film/foto/form-givning, har omfördelades till kommunstyrelsen.

Kommunfullmäktiges beslut
Kommunfullmäktiges budgetram 2027 utökas med 65 tkr för lönerevision 2026.

Kommunfullmäktige fastställer kommunfullmäktiges budgetram 2027 till 2 757 tkr.

KOMMUNSTYRELSEN

Anvisad budgetram
I anvisningarna fastställdes kommunstyrelsens budgetram 2027 till 536 638 tkr. Jämfört med budget 2026 gjordes följande justeringar: Inflationskompensationen ökade ramen med 8 081 tkr. Då personalomkostnadspålägget sänks justerades ramen ned med 101 tkr. Ramen tillfördes 2 501 tkr till följd av statens justeringar i de generella statsbidragen/statsbidragspåsen. Budget om 664 tkr för tjänsterna film/foto/form-givning, omfördelade från nämnderna till kommunstyrelsen.

Kommunstyrelsens förslag:
Kommunstyrelsens budgetförslag ligger inom ram. Kommunstyrelsens budget omfattar både den egna förvaltningens verksamhet, som utgör cirka 20 procent av totalramen, samt kommunövergripande åtaganden såsom bidrag till förbund, bolag och gemensamma funktioner.

Kommunstyrelseförvaltningen redovisar åtgärder för att anpassa den egna verksamheten till givna ekonomiska förutsättningar. För att hålla budgeten 2027 krävs effektiviseringsåtgärder motsvarande cirka 0,5 mnkr, bland annat genom vakanshållning och fortsatt arbete med digitalisering och automatisering. Samtidigt identifieras utvecklingsbehov om cirka 0,9 mnkr, främst inom områden som digitalisering, informationssäkerhet och verksamhetsstöd, vilka bedöms vara nödvändiga för att möta både lagkrav och ökade krav på kvalitet och effektivitet.

Konsekvensbeskrivningen pekar på att kommunstyrelsen och dess förvaltning verkar i ett alltmer komplext sammanhang, där ökade krav inom civilt försvar, säkerhet, digital infrastruktur och informationssäkerhet utgör centrala utmaningar. Flera av dessa behov är kommungemensamma och föreslås därför belasta samtliga nämnder. Kommunstyrelsen har en samordnande och stödjande roll i detta arbete, samtidigt som den ansvarar för uppsikt över nämnder, bolag och kommunalförbund.

Kommunstyrelsen framhåller att utrymmet för ytterligare effektiviseringar inom den egna

förvaltningen är begränsat. Fortsatt utveckling inom digitalisering, beredskap och säkerhet bedöms vara avgörande för kommunens långsiktiga funktionsförmåga, vilket innebär att dessa frågor behöver följas noggrant under planperioden, då förändrade förutsättningar snabbt kan få konsekvenser för både ekonomi, styrning och service.

Kommunfullmäktiges beslut
Kommunstyrelsens budgetram 2027 utökas med sammanlagt 18 816 tkr. Det avser 8 016 tkr för lönerevision 2026, anslag för kommande driftskostnader 10 000 tkr och 800 tkr för anpassning av kostnader för seniorkort.

Kommunfullmäktige fastställer kommunstyrelsens budgetram 2027 till 555 455 tkr.

KULTUR- OCH FRITIDSNÄMNDEN

Anvisad budgetram

I anvisningarna fastställdes kultur- och fritidsnämndens budgetram 2027 till 157 052 tkr. Jämfört med budget 2026 gjordes följande justeringar: Inflationskompensationen ökade ramen med 1 730 tkr. Då personalomkostnadspålägget sänks justerades ramen ned med 73 tkr. För höjda hyreskostnader (till följd av fastighetsunderhåll) tillfördes 314 tkr. Ramen utökades med 50 tkr för kapitalkostnader som följer av investering i konstnärlig gestaltning. Budget om 163 tkr för tjänsterna film/foto/form-givning, omfördelades till kommunstyrelsen.

Kultur- och fritidsnämndens förslag:
Kultur- och fritidsnämndens budgetförslag ligger inom ram. Nämnden redovisar samtidigt ett ansträngd ekonomiskt läge till följd av ökade hyror kopplade till fastighetsinvesteringar, ökade kostnader för internt köp och sälj samt ökade verksamhetskostnader.

För att nå budget i balans föreslår nämnden åtgärder motsvarande 3,2 mnkr. Dessa omfattar att inte genomföra vissa planerade fastighetsinvesteringar, höjda avgifter i idrottsanläggningar samt avveckling av verksamheterna Vänersborg Jazz Academy och Barnens Kastanj. Åtgärderna innebär minskat utbud och försämrade förutsättningar inom delar av kultur- och fritidsverksamheten, men bedöms nödvändiga för att klara budgetramen.

Samtidigt tillkommer en ny mötesplats för unga som planeras stå klar 2027. Investeringen medför en hyreskostnad om 3,9 mnkr. Genom omfördelningar inom nämndens budget kan delar av hyresökningen hanteras, men ett kvarstående behov om 2,9 mnkr återstår. Förvaltningen föreslår i nuläget inga ytterligare åtgärder för att täcka detta, då det skulle innebära ytterligare nedläggning av verksamheter. Nämnden bedömer att mer tid krävs för att analysera möjliga lösningar.

Nämnden har under flera år genomfört omfattande effektiviseringar och personalminskningar, vilket lett till en mer sårbar organisation. Samtidigt ökar förväntningarna på kultur- och fritidsverksamheten att bidra till förebyggande och hälsofrämjande insatser, särskilt för barn och unga. Nämnden betonar att det ekonomiska utrymmet är begränsat och att ytterligare prioriteringar kan komma att krävas under planperioden.

Kommunfullmäktiges beslut
Kultur- och fritidsnämndens budgetram 2027 utökas med 2 374 tkr för lönerevision 2026.

Kommunfullmäktige fastställer kultur- och fritidsnämndens budgetram 2027 till 159 427 tkr.

MILJÖ- OCH HÄLSOSKYDDSNÄMNDEN

Anvisad budgetram

I anvisningarna fastställdes miljö- och hälsoskyddsnämndens budgetram 2027 till 12 279 tkr. Jämfört med budget 2026 minskades ramen med 49 tkr för inflationsuppräkning. Då personalomkostnadspålägget sänks justerades ramen ned med 16 tkr. Budget om 14 tkr för tjänsterna film/foto/form-givning, omfördelades till kommunstyrelsen.

Miljö- och hälsoskyddsnämndens förslag:
Miljö- och hälsoskyddsnämndens budgetförslag ligger inom ram. Nämndens verksamhet präglas av ökade krav till följd av ny och för-

ändrad lagstiftning samt förstärkt statlig styrning inom miljö- och hälsoskyddsområdet.

Tillsynsansvaret är i huvudsak lagstyrt och omfattningen påverkas både av nationella krav och av utvecklingen inom verksamheterna i kommunen. Samtidigt är stora delar av verksamheten intäktsfinansierad genom avgifter, vilket innebär ett begränsat handlingsutrymme vid förändringar i volymer och ärendeflöden.

För att hantera verksamheten inom tilldelad ram prioriterar nämnden lagstadgad tillsyn och effektiv handläggning. Utrymmet för utvecklings- och förbättringsinsatser bedöms vara begränsat inom ramen för befintliga resurser. Nämnden bedömer dock att föreslagna prioriteringar möjliggör att uppdraget fullföljs utan väsentlig påverkan på måluppfyllelsen, förutsatt att budgetramen bibehålls.

Kommunfullmäktiges beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämndens budgetram 2027 utökas med 483 tkr för lönerevision 2027.

Kommunfullmäktige fastställer miljö- och hälsoskyddsnämndens budgetram 2027 till 12 762 tkr.

REVISIONEN

Anvisad budgetram

I anvisningarna fastställdes revisionens budgetram 2027 till 1 981 tkr. Inflationskompensationen ökade ramen med 25 tkr.

Kommunfullmäktiges beslut

Revisionens budgetram 2027 utökas med 23 tkr för lönerevision 2026. Förslaget har beretts av kommunfullmäktiges presidium.

Kommunfullmäktige fastställer revisionens budgetram 2027 till 2 004 tkr.

SAMHÄLLSBYGGNADSNÄMNDEN

Anvisad budgetram

I anvisningarna fastställdes samhällsbyggnadsnämndens budgetram 2027 till 113 270 tkr. Jämfört med budget 2026 har gjordes följande justeringar: Inflationskompensationen ökade ramen med 512 tkr. Då personalomkostnadspålägget sänks justerades ramen ned med 102 tkr. Gatuenheten tillfördes 700 tkr för utökad kapitalkostnad kopplad till komponentredovisningen. Ettårsanslagen i budget 2026 om dels 1 000 tkr till projektorganisation för exploatering av södra Sanden dels 5 000 tkr till saneringskostnader södra Sanden togs bort. Ettårsanslaget om 1 900 tkr i budget 2026 för tomhyra av Norra skolan kvarstår även under 2027. Budget om 123 tkr för tjänsterna film/foto/form-givning, omfördelades till kommunstyrelsen.

Samhällsbyggnadsnämndens förslag:
Samhällsbyggnadsnämndens förslag ligger inte inom ram. Sammanlagt begär nämnden 16 350 tkr i utökad budgetram 2027 varav 11 350 tkr avser en ramökning och 5 000 tkr är ett tillfälligt anslag under 2027.

Nämndens har kraftigt ökade kostnader för energi, material och entreprenader samt en växande underhållsskuld inom fastigheter, gator, VA-anläggningar och annan teknisk infrastruktur. Ett ökat behov av akuta åtgärder tränger successivt undan planerat och förebyggande underhåll, vilket bedöms leda till ökade kostnader och försämrad funktion på sikt. Samtidigt tillkommer nya krav från lagstiftning och EU-regler, bland annat avseende beredskap, säkerhet, energiprestanda och bibehållen krontäckning i urbana miljöer, vilka medför ytterligare kostnader som inte ryms inom nuvarande ram.

Inom fastighetsverksamheten är behovet av underhåll särskilt stort. Flera prioriterade åtgärder är redan eftersatta och den samlade underhållsskulden bedöms uppgå till mycket höga nivåer över den kommande tioårsperioden. Nämnden föreslår därför ett årligt tillskott om 4,8 mnkr för driftunderhåll för att hantera de mest akuta åtgärderna.

Även investeringsnivån är ansträngd. Kommunens finansiella mål innebär att investeringar exklusive VA och renhållning ska begränsas, men det samlade investeringsbehovet för 2027

bedöms ändå överstiga fastställd ram. Flera större projekt bedöms samtidigt vara nödvändiga och svåra att senarelägga utan betydande konsekvenser. Det gäller bland annat åtgärder kopplade till VA-försörjning, bro- och kajstabilitet, gång- och cykeltunneln i Skaven/Öxnered samt exploateringsprojekt som är avgörande för kommunens näringslivs- och samhällsutveckling. Nämnden föreslår därför ramökningar för bland annat kapitalkostnader avseende broar, GC-tunnel, stängselåtgärder enligt Trafikverkets krav, ökade IT-kostnader samt kapital- och driftskostnader kopplade till fastigheten Krickan 1.

För att hålla nära tilldelad ram redovisar nämnden samtidigt effektiviseringsåtgärder och besparingar, främst genom återhållsamhet inom gatuverksamheten och minskat planerat underhåll. Dessa åtgärder bedöms dock få tydliga konsekvenser i form av ökad underhållsskuld, senarelagda investeringar, minskad servicegrad och ökade långsiktiga risker.

Samhällsbyggnadsnämndens samlade bedömning är att MRP för 2027–2029 hanterar de mest akuta behoven men att nuvarande ekonomiska ramar inte är tillräckliga för att långsiktigt säkerställa robust infrastruktur, god fastighetsförvaltning och efterlevnad av ökade lag- och säkerhetskrav. Utan föreslagna ramökningar riskerar kommunen ökade driftstörningar, försämrad kvalitet i samhällsservicen och väsentligt högre kostnader på längre sikt.

Taxejusteringar:
Samhällsbyggnadsnämnden föreslår, i särskilt ärende, att va-taxan höjs med 12 % vad avser brukningsavgiften och 5 % för anläggningsavgiften inför 2027. Samhällsbyggnadsnämnden föreslår, i särskilt ärende, att revidera avfallstaxan.

Kommunfullmäktiges beslut
Samhällsbyggnadsnämndens budgetram 2027 utökas med sammanlagt 7 836 tkr. Det avser 2 336 tkr för lönerevision 2026. Nämnden får ett tillfälligt anslag under 2027 om 5 000 tkr för rivning av fastighet på Krickan. Ramen utökas med 500 tkr för ökade drift- och kapitalkostnader kopplat till fastigheten Krickan.

Kommunfullmäktige fastställer samhällsbyggnadsnämndens budgetram 2027 till 121 106 tkr

SOCIALNÄMNDEN
Anvisad budgetram
I anvisningarna fastställdes socialnämndens budgetram 2027 till 1 283 646 tkr. Inflationskompensationen ökade ramen med 5 053 tkr. Då personalomkostnadspålägget sänks justerades ramen ned med 1 096 tkr. För höjda hyreskostnader (till följd av fastighetsunderhåll) tillfördes 12 tkr. Ramen utökades med 12 432 tkr då de generella statsbidragen i statsbidragspåsen justeras upp med motsvarande summa. Budget om 163 tkr för tjänsterna film/foto/form-givning, omfördelades till kommunstyrelsen.

Socialnämndens förslag:
Socialnämnden budgetförslag ligger inom ram. Samtidigt redovisar socialnämnden att verksamhetens samlade behov inför 2027 överstiger den anvisade budgetramen med totalt 40 980 tkr. Det grundläggande behovet avser i huvudsak volymökningar och kostnadsutveckling inom individ- och familjeomsorgen, särskilt för placeringar av barn och unga i familjehem, HVB och SiS samt kostnader för särskilt förordnade vårdnadshavare. Därutöver redovisas ett behov kopplat till ekonomiskt bistånd till följd av ett ackumulerat gap mellan statligt styrd riksnorm och erhållen inflationskompensation samt ökade kostnader för IT-säkerhet.

Socialnämnden redovisar ett omfattande åtgärds- och omställningspaket. Dessa åtgärder innebär effektiviseringar, förändrade arbetssätt och långsiktiga omställningar inom flera verksamhetsområden, och beräknas sammantaget frigöra cirka 41 000 tkr.

Åtgärderna omfattar bland annat förändrad och mer central bemanningsplanering, fortsatt implementering av välfärdsteknik och digitalisering, arbete för minskad sjukfrånvaro,

en tydlig omställning mot mer förebyggande arbete – särskilt för barn och unga – samt åtgärder för att minska kostnader för institutionsplaceringar, försörjningsstöd och extern bemanning. Nämnden anger även att processen för en ny boendeenhet på Lindås avbryts då andra lösningar identifierats för målgruppen.

Åtgärderna löper i huvudsak över hela planperioden 2027–2029 och syftar till att långsiktigt bromsa kostnadsutvecklingen inom lagstyrd verksamhet. Socialnämnden betonar samtidigt att åtgärderna innebär omfattande organisatoriska omställningar och att det finns en tydlig gräns för hur mycket kostnader som kan reduceras inom befintlig ram utan risk för påverkan på kvalitet, arbetsmiljö och tillgänglighet. Nämnden tydliggör därför att det redovisade resursbehovet kvarstår, trots att MRP-förslaget formellt läggs inom anvisad budgetram.

Kommunfullmäktiges beslut
Socialnämndens budgetram 2027 utökas med 35 800 tkr för lönerevision 2026.

Kommunfullmäktige fastställer socialnämndens budgetram 2027 till 1 319 446 tkr.

VALNÄMNDEN
Anvisad budgetram
I anvisningarna fastställdes valnämndens budgetram 2027 till 777 tkr. Det tillfälliga anslaget om 2 800 tkr för valåret 2026 togs bort. Inflationskompensationen ökade ramen med 13 tkr. Då personalomkostnadspålägget sänks justerades ramen ned med 3 tkr.

Kommunfullmäktiges beslut
Valnämndens budgetram 2027 utökas med 3 tkr för lönerevision 2026.

Kommunfullmäktige fastställer valnämndens budgetram 2027 till 780 tkr.

ÖVERFÖRMYNDARNÄMNDEN
Anvisad budgetram
I anvisningarna fastställdes överförmyndarnämndens budgetram 2027 till 6 200 tkr. Inflationskompensationen ökade ramen med 11 tkr. Då personalomkostnadspålägget sänks justerades ramen ned med 6 tkr.

Överförmyndarnämndens förslag:
Överförmyndarnämndens budgetförslag ligger inom ram. Från den 1 juli 2026 träder ny lagstiftning i kraft som innebär nya uppgifter, bland annat övertagande av icke-tvistiga godmanskap från tingsrätterna, ökad granskning, mer dokumentation samt nya krav kopplade till utbildning och register för ställföreträdare. Sammantaget bedöms lagändringarna medföra ökad ärendehantering och högre krav på verksamheten.

Mot denna bakgrund redovisar nämnden ett behov av ytterligare en årsarbetskraft för att nå uppsatta mål, klara lagstadgade handläggningstider och säkerställa en långsiktigt hållbar arbetsbelastning. Inom nuvarande ram finns dock inget utrymme för besparingar, vilket innebär en ökad sårbarhet om verksamhetens omfattning fortsätter att öka utan resursförstärkning.

Kommunfullmäktiges beslut
Överförmyndarnämndens budgetram 2027 utökas med 122 tkr för lönerevision 2026.

Kommunfullmäktige fastställer överförmyndarnämndens budgetram 2027 till 6 321 tkr.

Kommunfullmäktiges beslut om driftbudgetramar

Driftbudget per nämnd (anslagsbindningsnivå)

Budget per nämnd, netto tkr	Budget 2027	MRP 2026	Bokslut 2025
Barn- och utbildningsnämnden	1 090 448	1 027 109	1 033 093
Byggnadsnämnden	22 013	19 873	19 334
Kommunfullmäktige	2 757	2 669	2 190
Kommunstyrelsen	555 455	515 531	461 430
Kultur- och fritidsnämnden	159 427	152 990	147 749
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	12 762	11 828	11 804
Revisionen	2 004	1 934	1 778
Samhällsbyggnadsnämnden	121 106	115 661	108 945
Socialnämnden	1 319 446	1 226 050	1 285 348
Valnämnden	780	3 563	398
Överförmyndarnämnden	6 321	6 028	5 376
Totalt, nämnderna	**3 292 519**	3 083 236	3 077 446

Finansiell analys 2027–2029

Utgångspunkter

Den finansiella analysen utgår från följande fyra aspekter som är viktiga att beakta ur ett finansiellt perspektiv:

Resultat: Vilken balans har kommunen haft mellan kostnader och intäkter under året och över tiden? Finns det varningssignaler? Hur utvecklas investeringarna?

Kapacitet: Vilken finansiell motståndskraft har kommunen på lång sikt?

Risk: Finns det några risker som kan påverka kommunens resultat och kapacitet? Hur är kommunen exponerad finansiellt?

Kontroll: Vilken kontroll har kommunen över den ekonomiska utvecklingen? Hur väl följs upprättade planer? En god följsamhet mot budget är ett uttryck för god ekonomisk hushållning.

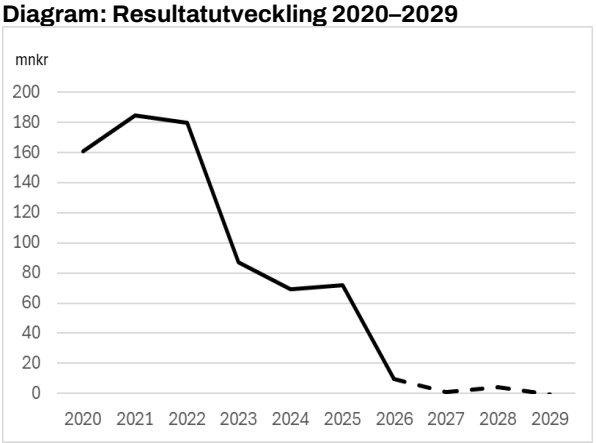
Syftet med analysen är att försöka identifiera eventuella finansiella problem och att klargöra om kommunen har en god ekonomisk hushållning.

1. Resultat och kapacitet

1.1 Årets resultat

Budgeterat resultat, med tidigare redovisade justeringar av nämndernas budgetramar, uppgår till 1,2 mnkr år 2027. Åren 2028 och 2029 är resultaten budgeterade till 4,0 mnkr respektive 0,1 mnkr.

Diagram: Resultatutveckling 2020–2029

Åren 2020–2025 visar faktiskt utfall. Åren 2026–2029 visar budget.

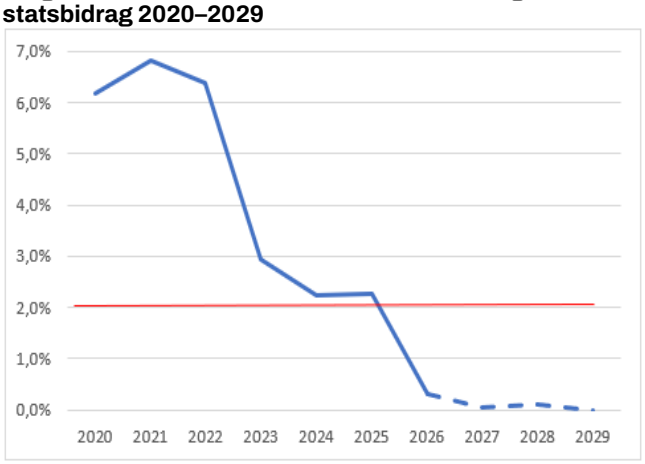
Resultatutvecklingen var positiv åren 2020–2025 med rekordstora resultat åren 2020–2022 (mellan 161 mnkr och 185 mnkr). Åren 2026–2029 budgeteras positiva resultat.

Finansiellt mål:
Årets resultat bör uppgå till minst 2 procent av skatter och generella statsbidrag.

Målavstämning:
Resultatmålet uppnås inte. Det budgeterade resultatet år 2027 motsvarar 0,03 procent

2 procent av skatter och generella statsbidrag motsvarar ca 68 mnkr. I bokslut 2025 motsvarade resultatet om 72 mnkr drygt 2 procent av skatter och generella statsbidrag. Det budgeterade resultatet 2025 var betydligt lägre, 31 mnkr.

Diagram: Årets resultat; andel av skatter och generella statsbidrag 2020–2029

Åren 2020–2025 visar faktiskt utfall. Åren 2026–2029 visar budget.

1.2 Balanskravet

Enligt kommunallagen ställs det krav på att kommunerna redovisar ekonomisk balans. Det innebär bland annat att årsbudgeten ska upprättas så att intäkterna överstiger kostnaderna. Balanskravet uppnås samtliga åren.

1.3 Skatte- och nettokostnadsutveckling

En förutsättning för en långsiktig hållbar ekonomi är att nettokostnaderna inte ökar snabbbare än intäkterna kommunen får genom skatter och generella statsbidrag.

Utveckling av:	2027	2028	2029
-skatter och statsbidrag	3,6%	3,6%	3,3%
-nettokostnader	3,9%	3,1%	3,3%

Prognosen för utvecklingen av skatteintäkterna följer SKR:s prognos.

Utvecklingen av verksamhetens nettokostnader är högre än skatter och statsbidrag år 2027. Utvecklingen under 2027 är i första hand kopplat till ett lågt budgeterat resultat 2027. Utvecklingen under 2028 och 2029 ger förutsättningar för en mer hållbar utveckling av kommunens ekonomi. Även under åren 2023–2025 var utvecklingstakten högre på nettokostnaderna än på intäkterna

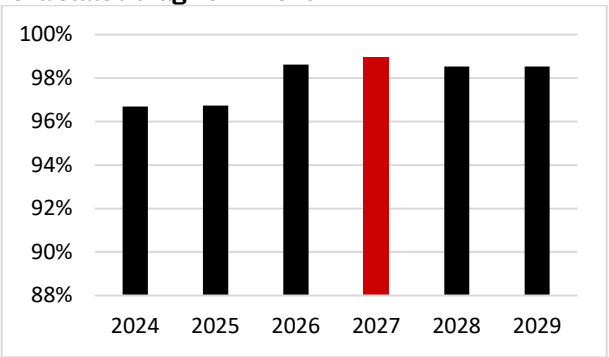
Med hänsyn till det låga resultatet kräver den höga investeringsnivån en stor lånefinansiering som i sin tur leder till högre finansiella kostnader.

1.4 Verksamhetens nettodriftkostnader

Verksamhetens driftbudgetramar baserar sig på kommunstyrelsens budgetanvisningar och den budgetberedning som genomförts under 2026. Personalkostnaderna är budgeterade i 2026 års lönenivå. Inför 2027 har 75 mnkr avsatts centralt för att täcka ökade kostnader avseende 2027 års löneavtal.

Nettokostnader, som andel av skatter och generella statsbidrag, är ett mått som visar hur stor andel av kommunens intäkter som förbrukas av löpande driftverksamhet.

Diagram: Nettokostnader i procent av skatt och generella statsbidrag 2024–2029

Åren 2024–2025 visar faktiskt utfall. Åren 2026–2029 visar budget.

2027 uppgår nettokostnaderna till 99 procent skatter och generella statsbidrag. Åren 2028 och 2029 sjunker andelen till 98 procent. Skillnaden upp till 100 procent är det utrymme som kan användas till att finansiera räntor (en post som ökar kraftigt under planperioden), amorteringar och för att direktfinansiera investeringar. Det utrymmet är alltså lågt under planperioden.

1.5 Skatteintäkter och utdebiteringar

Det nuvarande skatteutbetalningssystemet innebär att skatteintäkterna kommer att utbetalas i verksamhetsårets pris- och lönenivå. Utbetalning av kommunalskatt och utjämningsbidrag grundas på det senast kända taxeringsutfallet, dvs. för 2024, och räknas sedan upp med tre års uppräkningsfaktorer till 2027 års nivå. Kommunalskattemedel som fås är därmed preliminära.

Utbetalning, alternativt återbetalning, av mellanskillnaden mellan den preliminära beräkningen och respektive avräkningstillfälle av kommunalskatt och utjämningsbidrag sker i januari, till exempel 2026 för inkomståret 2024.

Beräkningen av skatteintäkter baserar sig på prognos från SKR, 2026-04-29. Utdebiteringen är oförändrad, 22:21 kronor, per skattekrona.

Tabell: Budget skatter och generella statsbidrag

Budget skatter & gen statsbidrag	2027	2028	2029
Skatteintäkter			
Skatteunderlag 2024 mnkr	**9 605**		
Prognos uppräkning 2025	**3,32%**		
Prognos uppräkning 2026-2028	**3,97%**		
Prognos uppräkning 2027-2029	**4,72%**	4,34%	4,18%
S:a uppräknat skatteunderlag, mnkr	**10 805**	11 274	11 745
Utdebitering	**22,21%**	22,21%	22,21%
S:a skatteinkomst			
före utjämning, mnkr	**2 400**	2 504	2 609
Kommunalekonomisk utjämning			
Inkomstutjämning, mnkr	**622**	649	676
Kostnadsutjämning, mnkr	**97**	97	97
Regleringsbidrag/avgift, mnkr	**103**	95	79
Strukturbidrag	**0**	0	0
S:a generella statsbidrag, mnkr	**822**	840	852
LSS-utjämning	**64**	64	64
Fastighetsavgiften	**110**	110	110
S:a skatter & bidrag, mnkr	**3 397**	3 519	3 635

1.6 Investeringar

Investeringsbudgeten omfattar 3 år, 2027–2029, och innehåller sammanlagt 1 234 mnkr. Det första året planeras investeringar för 369 mnkr. I den reviderade investeringsbudgeten för 2026 finns 730 mnkr avsatt till investeringar. Under 2025 investerades 387 mnkr.

Då resultatnivån 2027 är budgeterad till 1 mnkr kan skattefinansieringsnivån (summan av avskrivningar och årets resultat) beräknas till 158 mnkr.

Under planperiodens första år 2027 uppgår investeringsvolymen till 369 mnkr, vilket överstiger skattefinansieringsnivån med 211 mnkr. Det kan jämföras med de senaste årens bokslut, 2025 och 2024, då kommunen investerade för 436 mnkr respektive 312 mnkr. År 2028 planerar kommunen att investera för 473 mnkr och 2029 för 393 mnkr, vilket också är mycket höga nivåer.

Vänersborgs kommun måste ta nya lån för att finansiera investeringsvolymen. I 2027 års kassaflödesbudget planerar kommunen att låna 250 mnkr. Resten finansieras av resultatet och av avskrivningar samt genom en minskning av rörelsekapitalet. Planerade investeringar 2028 och 2029 beräknas inte heller kunna hanteras inom ramen för skattefinansieringsnivån. I planen för 2029 uppgår kommunens långfristiga lån till 2 119 mnkr. Tidsmässiga förskjutningar av investeringar kan förändra bilden mellan enskilda år i planen. Investeringsnivåerna i planen utgör totalram för kommande års investeringsbudgetar.

Tabell: Sammanfattning av investeringsbudgeten

Sammanfattning, mnkr	2027	2028	2029	Summa
KS ordförandes förslag	**369**	**473**	**393**	**1 234**
Fördelning per nämnd				
-Skattefinansierade investeringar				
Barn- och utbildningsnämnden	12	12	10	33
Byggnadsnämnden	1	1	1	2
Kommunstyrelsen	14	11	21	45
Kultur- och fritidsnämnden	4	4	4	13
Samhällsbyggnadsnämnden	221	380	295	897
Socialnämnden	1	1	5	8
S:a skattefinansierad verksamhet	253	409	336	998
Investeringstak	238	246	254	739
Egenfinansiering	158	165	164	164
Lånebehov	137	346	280	762
-Avgiftsfinansierade investeringar				
Samhällsbyggnadsnämnden				
VA/Renhållning	116	64	57	236

Samhällsbyggnadsnämnden har anpassat sitt föreslag till investeringsbudget så att det finansiella investeringsmålet uppnås 2027. Nämnden ges i uppdrag, att inför kommunfullmäktiges möte i november (då det nyvalda kommunfullmäktige fastställer mål- och resursplan 2027–2029) också anpassa planen för investeringar 2028 samt 2029 efter det finansiella investeringsmålet.

Fastighetsinvesteringar

Investeringsbudgeten för 2027–2029 innehåller fastighetsinvesteringar för 488 mnkr, varav 84 mnkr till förskolor och skolor, 60 mnkr till daglig verksamhet, 25 mnkr i LSS-boenden, 90 mnkr till idrottsanläggningar, 22 mnkr till mötesplats unga och 143 mnkr till fastighetsunderhåll. Det blir ett snitt på 163 mnkr per år. Det kan jämföras med boksluten 2024 och 2025 då kommunen investerade 97 mnkr respektive 117 mnkr i fastigheter.

VA-investeringar
VA-investeringar uppgår till totalt 218 mnkr under planperioden. Skräcklans vattenverk färdigställs liksom reservoarer vid Skräcklans vattenverk. Till ny reservoar i Brålanda budgeteras 24 mnkr. För sanering enligt Blåplan (utbyte av gamla rör) budgeteras 120 mnkr.

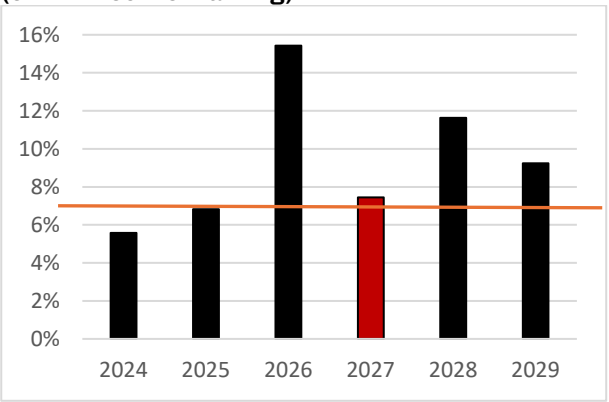
Exploateringsbudget
Exploateringsbudgeten omfattar 278 mnkr där Brättevägen beräknas till 41 mnkr. På Skavenområdet planeras en personbilstunnel där kommunen medfinansierar Trafikverket under 2026. För exploatering av Sanden Södra avsätts 75 mnkr och till Sanden Norra 84 mnkr under perioden. Till nytt industriområde vid Grunnebo budgeteras 15 mnkr. En samhällsmast planeras på platåbergen för 15 mnkr. Till strategiska markinköp budgeteras 20 mnkr.

Finansiellt mål:
Årets investeringar (exkl VA/renhållning) ska maximalt motsvara 7 procent av skatter och generella statsbidrag.

Målavstämning:
Målet om max 7 procent uppnås.

I bokslut 2025 motsvarade investeringarna 7 procent av skatter och generella statsbidrag. I budget 2026 är motsvarande siffra 15 procent. 2027 minskar värdet åter till 7 procent. I planen för 2028 och 2029 motsvarar investeringarna 12 respektive 9 procent.

Diagram: Investeringsbudgetens andel av skatter och generella statsbidrag 2024-2029 (exkl. VA och renhållning)

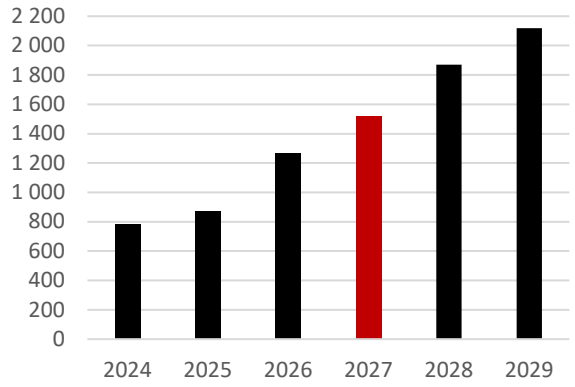

Åren 2024–2025 visar faktiskt utfall. Åren 2026–2029 visar budget.

I investeringsmålet anges den investeringsnivå som bedöms vara den högsta nivån för en hållbar ekonomisk utveckling, med hänsyn till de övriga finansiella målen, som ligger till grund för god ekonomisk hushållning. I kommunens mål exkluderas VA och renhållning. Om nyckeltalet är lägre än 7 procent har målet uppnåtts.

Den höga investeringsnivån, i kombination med för låga resultat, gör att nya lån behöver tas för att kunna finansiera de planerade investeringarna för åren 2027–2029.

Diagram: Låneutveckling 2024–2029

Åren 2024–2025 visar faktiskt utfall. Åren 2026–2029 visar budget.

1.7 Soliditet

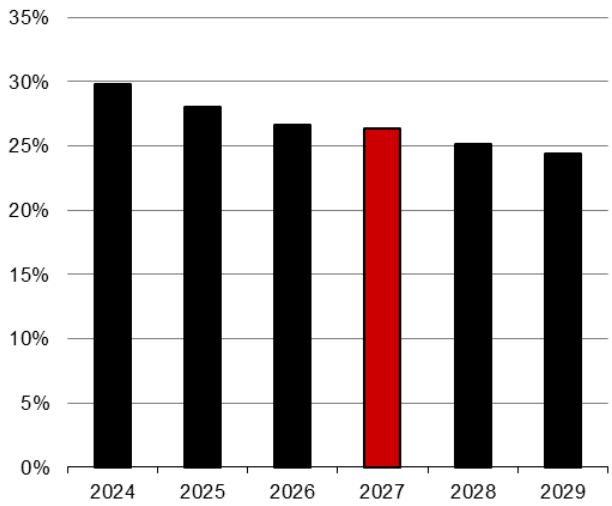
Soliditeten anger hur stor del av kommunens tillgångar som är finansierade med egna medel.

Finansiellt mål:
Soliditeten, inklusive kommunens hela pensionsåtagande, ska i genomsnitt förbättras med 1 procent årligen under mandatperioden.

Målavstämning:
Målet om förbättrad soliditet med i genomsnitt 1 procent årligen uppnås inte.

I bokslut 2025 var soliditeten 28 procent. I budget 2026 sjunker soliditeten till 27 procent. År 2027–2029 sjunker soliditeten med 1 procent årligen. Höga investeringsnivåer i kombination med låga resultat leder till försämrad soliditet.

Diagram: Soliditet 2024–2029

Åren 2024–2025 visar faktiskt utfall. Åren 2026–2029 visar budget.

2. Risk och kontroll

2.1 Likviditet

Med målet om en kassalikviditet på minst 50 procent menas att likvida medel tillsammans med kommunens checkkredit (för närvarande 200 mnkr) bör vara minst 50 procent av kortfristiga skulder, exklusive den del av kortfristig skuld som avser upplåning mot Kommuninvest. Likviditetsmålet säkrar att kommunen har en tillräcklig kortfristig betalningsberedskap.

Finansiellt mål:
Kassalikviditeten bör uppgå till minst 50 procent.

Målavstämning:
Målet uppnås under planperioden genom ökad upplåning.

Den höga investeringsnivån 2027–2029 kommer att sätta press på kommunens likviditet och förutsätter en omfattande nyupplåning för att en godtagbar betalningsberedskap ska kunna upprättas.

2.2 Skulder och förpliktelser

Kommunens låneskuld ökar under planperioden. I budgeten finns upptaget sammanlagt 850 mnkr i nya lån under 2027–2029. Det innebär att år 2029 kommer kommunen ha sammanlagt långfristiga lån om 2 119 mnkr.

2.3 Pensionskostnader

Pensionskostnaderna redovisas efter den s.k. blandmodellen och innefattar förutom pensionsskuldens ökning, även utbetalda pensioner. Beräkningen av pensionskostnaderna baserar sig på prognos från kommunens pensionsförvaltare och inkluderar löneskatt om 24,26 procent.

På kort sikt bedöms pensionskostnaderna vara fortsatt relativt höga men kan variera mellan åren, bland annat till följd av inflation, förändringar i basbelopp samt utbetalningar av tidigare intjänade pensionsåtaganden. På längre sikt förväntas kostnadsutvecklingen bli mer stabil, i takt med att de förmånsbestämda pensionerna successivt fasas ut, och en större andel av pensionssystemet utgörs av avgiftsbestämda pensioner.

Av kommunens totala pensionsåtagande på 1 048 mnkr i 2027 års budget är endast 408 mnkr avsatta som en skuld i balansräkningen.

Pensionsprognos 2027–2029, mnkr

	2027	2028	2029
Skuldförändring under året	-12	-10	-6
Avgiftsbestämd ålderspension	130	139	146
Pensionsutbetalningar	83	83	84
S:a verksamhetskostnad	202	212	224
Finansiell skuldökning	6	15	18
S:a totalt	208	227	242

2.4 Känslighetsanalys

Budgeten för 2027–2029 bygger på några antaganden om utveckling av löner, priser och räntor. De största riskerna ligger i att konjunkturen sjunker och att utvecklingen på arbetsmarknaden blir sämre. Nedan görs en känslighetsanalys som visar hur olika faktorer påverkar kommunens ekonomi 2027.

Förändring mnkr	2027
Priser/löner 1 procent	43 mnkr
Räntor 1 procent	15 mnkr
Skatteintäkter 1 procent	24 mnkr
Utdebitering 10 öre	11 mnkr

3. Sammanfattning målavstämning

Avstämning finansiella mål	Bokslut 2025	Budget 2026	Budget 2027	Budget 2028	Budget 2029
Årets resultat bör uppgå till 2 % av skatter och generella statsbidrag.	●	■	■	■	■
Kassalikviditeten bör vara minst 50 %.	●	●	●	●	●
Soliditeten, inklusive kommunens hela pensionsåtagande, ska i genomsnitt förbättras med 1 % årligen under mandatperioden	■	■	■	■	■
Årets investeringar exkl. VA och renhållning ska maximalt uppgå till 7 % av skatter och generella statsbidrag.	●	■	●	■	■

För att god ekonomisk hushållning ska anses vara uppnådd ska tre av fyra finansiella mål vara uppfyllda samt att minst hälften av inriktningsmålen uppnås. I budget 2027 uppnås två av fyra finansiella mål, kassalikviditeten och investeringsmålet. I planåren 2028 och 2029 uppnås endast ett mål, kassalikviditeten.

Med denna målanalys görs bedömningen att verksamheten, ur ett finansiellt perspektiv, inte kommer bedrivas med god ekonomisk hushållning under perioden 2027–2029.

Resultat- kassaflödes- och balansbudget 2027–2029

Resultatbudget, mnkr	Bokslut 2025	Budget 2026	Budget 2027	Budget 2028	Budget 2029
Verksamhetens nettodriftkostnader	-2 883	-3 079	-3 205	-3 306	-3 417
Avskrivningar	-179	-155	-157	-161	-165
Verksamhetens nettokostnader	**-3 062**	**-3 235**	**-3 362**	**-3 467**	**-3 582**
Skatteintäkter	2 216	2 327	2 400	2 504	2 609
Generella statsbidrag och utjämning	949	953	997	1 015	1 026
Verksamhetens resultat	**103**	**45**	**35**	**52**	**53**
Finansiella intäkter	15	10	11	11	11
Fin. Uppräkning av pensionsskuld	-12	-6	-5	-12	-15
Övriga finansiella kostnader	-35	-39	-40	-47	-50
Finansiella kostnader	-47	-45	-45	-59	-65
Resultat före extraordinära poster	**72**	**10**	**1**	**4**	**0**
Extraordinära poster					
Årets resultat	**72**	**10**	**1**	**4**	**0**

Kassaflödesbudget, mnkr	Bokslut 2025	Budget 2026	Budget 2027	Budget 2028	Budget 2029
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN					
Årets resultat	72	10	1	4	0
Justering för av- och nedskrivningar	179	155	157	161	165
Justering för övriga ej likviditetspåverkande poster	22	0	-5	5	14
Medel från verk. före förändring av rörelsekap	**273**	**165**	**153**	**170**	**178**
FÖRÄNDRING RÖRELSEKAPITAL	25				
Medel från den löpande verksamheten	**298**	**165**	**153**	**170**	**178**
INVESTERINGSVERKSAMHETEN					
Investering i anläggningstillgångar	-436	-527	-369	-473	-393
Försäljning av anläggningstillgångar	2				
Anläggnings- och investeringsbidrag	5				
Medel från investeringsverksamhet	**-429**	**-527**	**-369**	**-473**	**-393**
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN					
Nyupptagna lån	**90**	**400**	**250**	**350**	**250**
Amortering av skulder för finansiell leasing	**-29**				
Medel från finansieringsverksamheten	**61**	**400**	**250**	**350**	**250**
Årets kassaflöde	**-70**	**38**	**34**	**48**	**36**

Resultat- kassaflödes- och balansbudget 2027–2029

Balansbudget, mnkr	Bokslut 2025	Budget 2026	Budget 2027	Budget 2028	Budget 2029
Anläggninstillgångar	3 905	4 277	4 489	4 800	5 028
Bidrag till statlig infrastruktur	9	8	8	7	7
Omsättningstillgångar	625	656	690	738	775
S:a tillgångar	**4 539**	**4 941**	**5 187**	**5 546**	**5 809**
Ingående eget kapital	1 922	1 994	2 004	2 005	2 009
Årets resultat	72	10	1	4	0
S:a eget kapital	**1 994**	2004	**2 005**	**2 009**	**2 008**
Avsättningar, pensioner	421	413	408	413	427
Övriga avsättningar	10	10	10	10	10
S:a avsättningar	**431**	**423**	**418**	**423**	**437**
Långfristiga lån	869	1 269	1 519	1 869	2 119
Övriga långfristiga skulder	481	481	481	481	481
Kortfristiga skulder	764	764	764	764	764
S:a skulder	**2 114**	**2 514**	**2 764**	**3 114**	**3 364**
Summa eget kapital, avsättningar och skulder	**4 539**	**4 941**	**5 187**	**5 546**	**5 809**
Ansvarsförbindelse pensionsskuld	**720**	**686**	**640**	**613**	**590**

Kommunfullmäktiges beslut 2026-06-17 § 115

1. Kommunfullmäktige fastställer utdebiteringen under 2027 till 22:21 per skattekrona. Nivån är oförändrad jämfört med 2026.

2. Kommunfullmäktige fastställer vision, övergripande inriktningsmål, uppdrag och finansiella mål enligt upprättat förslag.

3. Kommunfullmäktige fastställer nämndernas tillskott av skattemedel, investerings- och exploateringsplan och övriga direktiv i enlighet med kommunstyrelsens förslag till mål- och resursplan 2027–2029.

4. För budgettäckning av löneavtal 2027 avsätts sammanlagt 75 mnkr till kommunstyrelsens förfogande.

5. Anslagsbindningsnivå för driftbudgeten är nämnd. Anslagsredovisning för uppföljning på nämndnivå sker enligt kommunstyrelsens anvisningar.

6. Anslagsbindningen för investerings- och exploateringsplanen är på projektnivå.

7. Framställningar till kommunstyrelsen om anslag eller bidrag i budget för år 2027, för vilka inte uppförts medel i budgetförslaget, eller vilka inte behandlas i särskild ordning, ska inte föranleda vidare åtgärder.

8. Långfristig upplåning kan ske inom fastställd låneram på 1 519 mnkr för 2027 utifrån gällande finanspolicy och inom ramen för av kommunstyrelsen fastställda riktlinjer och befogenheter inom finansverksamheten.

9. Samhällsbyggnadsnämnden ges i uppdrag, att inför kommunfullmäktiges möte i november 2026 (då det nyvalda kommun-fullmäktige fastställer mål- och resursplan 2027–2029) också anpassa planen för investeringar 2028 samt 2029 efter det finansiella investeringsmålet.

Styrande dokument

Bilaga 1

Med bäring på inriktningsmålen

Våra invånare ska ha mer jämställda och jämlika förutsättningar att påverka sina liv

Policy för invånardialog	Policy för IT-utveckling och digitalisering
Strategi för full delaktighet	Strategi – Det goda livet i Dalsland
Program för arbete med kultur för barn och unga	Riktlinje för Vänersborgs kommuns arbete gällande nationella minoriteter och minoritetsspråk
Vägledning för att stärka barnets rättigheter	
Handlingsprogram för barn och unga samt deras vårdnadshavare	Riktlinje för idéburet offentligt partnerskap

Fler barn och unga uppnår bättre skolresultat och fullföljer sina studier

Policy för invånardialog	Program för arbete med kultur för barn och unga
Biblioteksplan	Program för fortsatt utveckling av sportcentrum
Måltidspolicy	Personalpolicy
Vägledning för att stärka barnets rättigheter	Riktlinjer arbetsmiljö
Strategisk integrationssamverkan	Vägledning för att stärka barnets rättigheter i Vänersborgs kommun
Cykelstrategi	
Friluftsstrategi	Regler för avgift inom förskola, fritidshem, pedagogisk omsorg samt omsorg under tid då förskola och fritidshem inte erbjuds

Vänersborg är en ekologiskt hållbar kommun med minskad klimatpåverkan

Miljöstrategi 2030	Näringslivsstrategi Vänersborgs kommun 2025–2030
Strategi för laddinfrastruktur	Riktlinje för kommunala markanvisningar och exploateringsavtal
Naturvårdsstrategi	
Grönplan	Policy för invånardialog
Blåplan	Skogspolicy
Friluftsstrategi	Riktlinjer för kommunal skogshantering
Cykelstrategi	Strategi för ett fossilfritt Vänersborg 2030 – transporter, el och uppvärmning
Måltidspolicy	
Parkeringspolicy	Riktlinje för hållbar hushållning av jordbruksmark
Kommunikationspolicy	Fastighetspolicy
Översiktsplan	Riktlinjer för upphandling
Fördjupad översiktsplan för Vänersborg och Vargön	Vattentjänstplan 2025–2036
Fördjupad översiktsplan Brålanda	Avfallsplan
Regional utvecklingsstrategi för Västra Götaland	Planeringsstrategi 2024–2028
Klimat- och energistrategi - Ett fossiloberoende Västra Götaland 2030	Dagvattenplan
	Föreskrifter om avfallshantering
Hållbar byggnadsstrategi	Vattentjänstplan 2025–2036

Vänersborgs kommun har en god service och hög effektivitet gentemot våra invånare och företag

Strategi för full delaktighet	Program rörande privata utförare
Näringslivsstrategi	Policy för socialt företagande
Policy för IT-utveckling och digitalisering	Parkeringspolicy
Kommunikationspolicy	Personalpolicy
Regional utvecklingsstrategi för Västra Götaland	Policy mot korruption, mutor och jäv
Riktlinjer för kommunala markanvisningar och exploateringsavtal	Riktlinjer för Vänersborgs kommuns styrning och ledning
	Riktlinjer för god ekonomisk hushållning samt ekonomistyrningsprinciper
Policy för uthyrning av kommunala lokaler som uppbär kommunalt stöd	Fiberstrategi
Fastighetspolicy	Finanspolicy
Friluftsstrategi	Lokalförsörjningspolicy
Planeringsstrategi 2024–2028	Riktlinjer för lokalförsörjning
Cykelplan	Lekplatsplan

Våra medarbetare ska ges förutsättningar för ett friskt och hållbart arbetsliv

Riktlinje - visselblåsarfunktion	Kommunikationspolicy
Personalpolicy	Policy för IT-utveckling och digitalisering
Strategi för full delaktighet	Friluftsstrategi
Riktlinje för arbetsmiljö	Pensionspolicy
Kompetensförsörjningsstrategi	

Globala mål

Agenda 2030 - 17 mål

Nyckeltal	Utfall	Ambition (färg)	Ambition (färg)
Mål 1	**2025**	**2027**	**2029**
Invånare, 0-19 år, med låg ekonomisk standard, andel (%)	22*		
Invånare, 20-64 år, med låg ekonomisk standard, andel (%)	14*		
Invånare, 65+ år, med låg ekonomisk standard, andel (%)	10*		
Verkställda vräkningar/avhysningar som berör barn, antal barn/100 000 inv	0,0		
Vuxna biståndsmottagare (18+ år) med långvarigt ekonomiskt bistånd, andel (%) av befolkningen	1,32*		
Mål 2	**2025**	**2027**	**2029**
Invånare med övervikt eller fetma, andel (%)	58,1*		
Mål 3	**2025**	**2027**	**2029**
Invånare med bra självskattat hälsotillstånd, andel (%)	69,8*		
Invånare 16-84 år med gott psykiskt välbefinnande, andel (%)	84,9*		
Medellivslängd kvinnor, år	84,5		
Medellivslängd män, år	80,4		
Invånare 16-84 år som är fysiskt aktiva minst 150 min/vecka, andel (%)	69,2*		
Invånare 16-84 år som är stillasittande mer än 7 timmar per dag, andel (%)	47,2*		
Elever i åk 8: Hur lätt eller svårt är det att få hjälp av elevhälsan till exempel skolsköterskan? Andel som svarat "Mycket lätt" eller "Ganska lätt", (%)	64,5		
Deltagartillfällen i idrottsföreningar, antal/inv 7–20 år	29,0*		
Sjukpenningtalet, 16–64 år, dagar/registrerad försäkrad	15,7		
Antibiotikaförsäljning, recept/1000 inv	236,0		
Fallskador bland personer 65+, 3-årsm, antal slutenvårdstillfällen /100 000 inv	2 548*		
Mål 4			
Barn 1-5 år inskrivna i förskola, andel (%)	88,7		
Elever i åk 3 som klarat alla delar av nationella proven för ämnesprovet i svenska och svenska som andraspråk, hemkommun, andel (%)	68		
Elever i åk 8: Känner du dig trygg i skolan? Andel som svarat "Helt och hållet" eller "Till stor del", (%)	85,6		
Elever i åk 9 som är behöriga till yrkesprogram, hemkommun, andel (%)	83,6		
Gymnasieelever med examen inom 4 år, hemkommun, andel (%)	74,2		
Personer i kommunens aktivitetsansvar, andel (%) av inv 16-19 år	14,6		
Invånare 25-64 år med eftergymnasial utbildning, andel (%)	42,2		
Kursdeltagare i komvux som har avslutat med godkända betyg, i huvudmannens skolenheter, andel av de som avslutat eller avbrutit kurs under året (%)	**		
Mål 5	**2025**	**2027**	**2029**
Heltidsarbetande månadsavlönade, kommun, andel (%)	72		
Föräldrapenningdagar som tas ut av män, andel av antal dagar (%)	30,4		
Tillfälliga föräldrapenningdagar (VAB) som tas ut av män, andel av antal dagar (%)	38,2		
Kvinnors mediannettoinkomst som andel av mäns mediannettoinkomst, andel (%)	81,6*		
Kvinnors mediannettoinkomst som andel av mäns mediannettoinkomst, 65+ år, andel (%)	85,3*		
Anmälda misshandelsbrott mot kvinna, inomhus, bekant med offret, antal/100 000 inv	242,1		
Kvinnor på ordförandeposter i kommunen, andel (%)	38,5		

Globala mål

Mål 6	**2025**	**2027**	**2029**
Sjöar med god ekologisk status, andel (%)	0*		
Vattendrag med god ekologisk status, andel (%)	5,6*		
Grundvattenförekomster med god kemisk och kvantitativ status, andel (%)	100*		
Mål 7	**2025**	**2027**	**2029**
Nettoproduktion av el inom det geografiska området, MWh/inv	-11,8*		
Slutanvändning av energi totalt inom det geografiska området, MWh/inv	49*		
Slutanvändning av energi totalt inom det geografiska området, MWh	1940239 *		
Fjärrvärmeproduktion av förnybara energikällor inom det geografiska området, andel (%)	100*		
Elavbrott, genomsnittlig avbrottstid per kund (SAIDI), minuter/kund	75*		
Mål 8	**2025**	**2027**	**2029**
Bruttoregionprodukt, kommun (BRP), 1000 kr/invånare	342,1*		
Sysselsättningsgrad 20-64 år, andel (%)	81,0*		
Invånare 16-24 år som varken arbetar eller studerar, andel (%)	6,6*		
Långtidsarbetslösa i befolkningen, 25-65 år, andel (%)	3,9		
Arbetsolyckor, antal/1000 sysselsatta	10*		
Mål 9	**2025**	**2027**	**2029**
Tillgång till fast bredband om minst 100 Mbit/s, andel (%)	96,3*		
Företagsklimat Insikt - Totalt, Index, gammal definition (-2024)	73*		
Befolkning i kollektivtrafiknära läge, andel (%)	80,5*		
Elbilsladdpunkter, totalt antal	241		
Mål 10	**2025**	**2027**	**2029**
Förvärvsarbetande skyddsbehövande och anhöriga (flyktingar) 20-64 år, andel (%)	64,2*		
Brukarbedömning daglig verksamhet LSS - Brukaren får bestämma om saker som är viktiga, lä-geskommun, andel (%)	77		
Valdeltagande i det valdistrikt som hade lägst andel röstande i senaste kommunvalet, andel (%)	50,8		
Utrikes födda bland förtroendevalda kommunpolitiker, andel (%)	8,1		
Mål 11	**2025**	**2027**	**2029**
Befolkningsförändring under senaste femårsperioden, procent	1,1		
Demografisk försörjningskvot	0,88		
Nytillkomna bostäder i kollektivtrafiknära läge, andel (%)			
Cykelväg i kommunen, total, meter/inv	4,1		
Utsläpp till luft av kväveoxider (NOx), totalt, kg			
Utsläpp till luft av PM2.5 (partiklar <2.5 mikrom), kg			
Invånare 16-84 år som avstår från att gå ut ensam, andel (%)	32*		
Trångboddhet i flerbostadshus, enligt norm 2, andel (%)	14,4		
Mål 12			
Insamlat kommunalt avfall totalt, kg/invånare (justerat)	403*		
Kommunalt avfall som samlats in för materialåtervinning, inkl. biologisk behandling, andel (%)	44*		
Ekologiska livsmedel i kommunens verksamhet, andel (%)	19*		
Måltidssvinn, grundskola, gram/ätande	**		

Mål 13			
Utsläpp till luft av växthusgaser totalt, ton CO2-ekv/inv	6,46*		
Utsläpp till luft av växthusgaser totalt, ton CO2-ekv	258 364*		
Fossiloberoende personbilar, andel av totalt antal bilar i det geografiska området (%)	23,3		
Fossiloberoende fordon i kommunorganisationen, andel (%)	69,9		
Genomsnittlig körsträcka med personbil, mil/inv	678,3*		
Mål 14			
Skyddad natur hav, andel (%)	**		
Havsstrandlinje påverkad av bebyggelse, andel (%)	**		
Mål 15			
Skyddad natur land, andel (%)	9,0*		
Skyddad natur inlandsvatten, andel (%)	5,8*		
Ekologiskt brukad åkermark, andel (%)	14,8*		
Betesmark, andel (%)	1,6*		
Slåtteräng, andel (%)	0,08*		
Mål 16			
Valdeltagande i senaste kommunalvalet, andel (%)	82,0		
Anmälda våldsbrott, antal/100 000 inv	1 001		
Invånare 16-84 år med avsaknad av tillit till andra, andel (%)	32,6*		

Förtydligande:
* Värde för innevarande år saknas vid statistikuttaget den 2026-05-04. Senaste tillgängliga värdet har angetts.
** Data saknas i Kolada (kommun- och landstingsdatabas)
I de fall nyckeltalet inte värderas i färger i Kolada lämnas fältet vitt.
De indikatorer som redovisas följer urvalet som görs av rådet för främjande av kommunala analyser (RKA). Dessa är under ständig utveckling och kan därför variera från år till år.

Investerings- och exploateringsplan 2027–2029

1. Investerings- och exploateringsbudget 2027–2029

I Del III redovisas kommunfullmäktiges beslut om investerings- och exploateringsbudget 2027–2029. Sammanlagt planerar kommunen att investera för 1 234 mnkr under perioden. Det innebär en fortsatt hög investeringsnivå.

Investeringarna är fördelade per nämnd, per år och per projekt. Budgeten sträcker sig över tre år. Exploateringsbudgeten sträcker sig också över tre år och redovisas per projekt på sidan 8.

Samhällsbyggnadsnämnden ansvarar för huvuddelen av kommunens investeringar så som fastigheter, gator och parker, VA och renhållning samt exploatering.

Investeringar för tågstopp i Brålanda ska prioriteras, då statliga och regionala beslut är på plats.

2. Fastighetsinvesteringar

Investeringsbudgeten för 2027–2029 innehåller fastighetsinvesteringar för 488 mnkr, varav 84 mnkr till förskolor och skolor, 60 mnkr till daglig verksamhet, 25 mnkr i LSS-boenden, 90 mnkr till idrottsanläggningar, 22 mnkr till mötesplats unga och 143 mnkr till fastighetsunderhåll. Det blir ett snitt på 163 mnkr per år. Det kan jämföras med bokslut en 2024 och 2025 då kommunen investerade 97 mnkr respektive 117 mnkr i fastigheter.

Budgeten för fastighetsinvesteringar redovisas under samhällsbyggnadsnämnden (se sida 7–8). Det är samhällsbyggnadsnämnden som äger och hyr ut kommunens fastigheter till övriga nämnder. Fastighetsprojekten är uppdelade per förhyrande nämnd och omfattar både ny- och ombyggnation samt planerat och akut investeringsunderhåll.

Investerings- och exploateringsplan 2027–2029

Sammanfattning, mnkr	2027	2028	2029	S:a
Totalt kommunen	**368,9**	**472,6**	**392,5**	**1 234,1**

Total snittutgift, netto under perioden 2027 - 2029: 411,4 mnkr

Fördelning per nämnd, mnkr	2027	2028	2029	S:a
Barn- och utbildningsnämnden	**11,9**	**11,6**	**9,9**	**33,4**
Byggnadsnämnden	**0,5**	**0,5**	**0,5**	**1,5**
Kommunstyrelsen	**13,9**	**11,0**	**20,5**	**45,4**
Kultur- och fritidsnämnden	**4,4**	**4,3**	**4,3**	**13,0**
Socialnämnden	**1,4**	**1,4**	**5,4**	**8,2**
Samhällsbyggnadsnämnden	**336,8**	**443,8**	**352,0**	**1 132,6**
- Gata/park	34,0	43,0	36,0	113,0
- Fastigheter	153,5	175,1	159,6	488,2
- VA	107,5	58,5	51,5	217,5
- Renhållning	8,5	5,0	5,0	18,5
- Övrigt	5,5	5,9	5,5	16,9
- Exploateringsbudget	27,8	156,3	94,4	278,5

Diagram: Investeringsbudget per år 2027-2029, mnkr

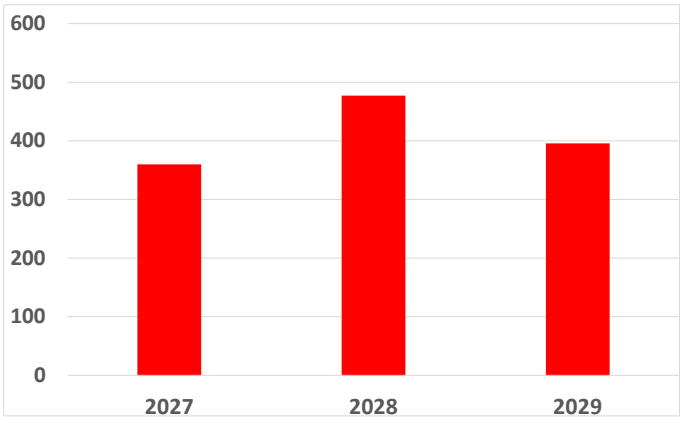
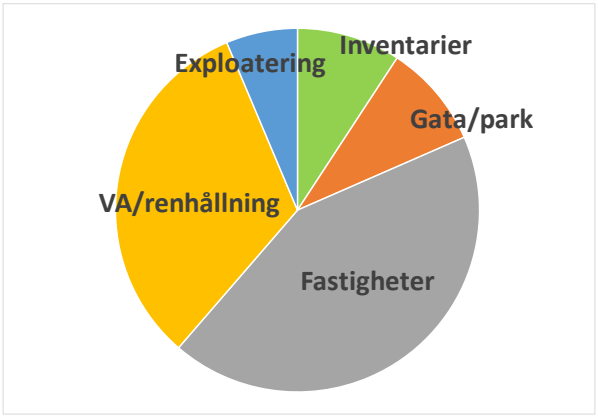

Diagram: Budget 2027 fördelad per verksamhet

Investerings- och exploateringsplan 2027–2029

Nämnd/Projekt, mnkr	2027	2028	2029	S:a
BARN- OCH UTBILDNINGSNÄMNDEN				
Inventarier förskola och grundskola	11,9	11,6	9,9	33,4
S:a Utgifter inventarier	11,9	11,6	9,9	33,4
BYGGNADSNÄMNDEN				
Inventarier	0,5	0,5	0,5	1,5
S:a Utgifter inventarier	0,5	0,5	0,5	1,5
KOMMUNSTYRELSEN				
Inventarier	1,0	1,0	1,0	3,0
IT investering	4,0	8,0	4,0	16,0
IT investering datainköp	8,9	2,0	15,5	26,4
S:a Utgifter inventarier	13,9	11,0	20,5	45,4
KULTUR- OCH FRITIDSNÄMNDEN				
Inventarier	3,0	3,0	3,0	9,0
Konstnärlig gestaltning	1,4	1,3	1,3	4,0
S:a Utgifter inventarier	4,4	4,3	4,3	13,0
SOCIALNÄMNDEN				
Administration	0,2	0,2	0,2	0,6
Ädreomsorg	0,5	0,5	4,5	5,5
Individ- och familjeomsorg	0,2	0,2	0,2	0,6
Personligt stöd och omsorg	0,3	0,3	0,3	0,9
Arbete, sysselsättning och integration	0,2	0,2	0,2	0,6
S:a Utgifter inventarier	1,4	1,4	5,4	8,2

Investerings- och exploateringsplan 2027–2029

SAMHÄLLSBYGGNADSNÄMNDEN

Not	Verksamhet/Projekt, mnkr	Projekttid	Totalt anslag	2027	2028	2029	S:a
	Gator och vägar						
1	Belysningsprojekt	25/01-27/12		5,8	5,0	2,0	12,8
2	Gatuarbete i samband med va-sanering	25/01-27/12		4,0	4,0	4,0	12,0
3	Diverse trafikåtgärder	25/01-27/12		1,0	1,0	0,7	2,7
4	Utredning/förprojektering	25/01-27/12		0,3	0,3	0,3	0,9
5	Beläggn.underhåll f.d. drift	25/01-29/12		11,0	11,0	11,0	33,0
6	Platsutveckling	25/01-27/12		0,5	0,5	0,5	1,5
7	Bro hamnkanalen	25/01-27/12	15,0	5,5			5,5
8	Statsbidrag Bro hamnkanalen	25/01-27/12	-5,5	-5,5			-5,5
9	Kajstabilitet Hamngatan	27/01-29/12	25,5	4,0	13,0	8,5	25,5
10	Cirkulationsplats Gropbrov. Tegelbruksv.	29/01-30/12	8,1			0,6	0,6
	S:a Utgifter			**26,6**	**34,8**	**27,6**	**89,0**

Not **Kommentarer till investeringar i gator och vägar**

1 Belysningsprojekt, utbyte av äldre energikrävande armaturer mot LED. Lägre driftskostnad samt ett måste pga produktionsstopp av Natriumlampor.

2 Gatuarbete i samband med VA-sanering.

3 Akuta mindre projekt som uppkommer under året, för att öka trafiksäkerheten, tex. åtgärder GC-vägar, trafiksignaler,

4 Tidig projektering för nästkommande års investeringsprojekt, se not 11-18.

5 Beläggningsunderhåll, för att kunna underhålla kommunens gatukapital.

6 Investering i tätorter som utvecklar stadsmiljön och möjliggör medfinansiering av statligt projekt.

7 Nybyggnation av gång- och cykelbro. Binder ihop Sanden och Sundsgatan.

8 Statsbidrag bro hamnkanalen, med förutsättning att motprestationer beviljas av Trafikverket

9 Stabiliseringsåtgärder av Hamngatan efter genomförd geoteknisk utredning.

10 Cirkulationsplats Gropbrovägen till Tegelbruksvägen.

Not	Verksamhet/Projekt, mnkr	Projekttid	Totalt anslag	2027	2028	2029	S:a
	Kollektivtrafikåtgärder						
11	Bhpl Fabriksgatan vid Änggatan	27/01-27/12		0,6			0,6
12	Bhpl Marierovägen vid Hedmanstorget	27/01-27/12		0,3			0,3
13	Bhpl Granåsvägen vid Helenebergsvägen	28/01-28/12			0,5		0,5
14	Bhpl Granåsvägen vid Kyrkan	28/01-28/12			0,5		0,5
	S:a Utgifter			**0,9**	**1,0**	**0,0**	**1,9**

Kommentarer till investeringar i kollektivtrafikåtgärder

11-14 Kollektivtrafikåtgärder. Tillgänglighetsanpassning, Det innebär att vi bygger om hållplatsen så det går att komma ombord på bussen med tex. en rullstol. Säkerheten för de som står på busshållplatsen förbättras också avsevärt.

Not	Verksamhet/Projekt, mnkr	Projekttid	Totalt anslag	2027	2028	2029	S:a
	Cykelbefrämjande åtgärder						
15	GC Karlsbergsvägen	28/01-28/12	2,5	0,0	2,5		2,5
16	GC Granåsvägen, Stationsvägen till Kyrkan	28/01-28/12	3,2		3,2		3,2
17	GC Tegelbruksvägen, Vinchg. till Ankarg.	29/01-29/12	1,9			1,9	1,9
18	GC anslutning järnvägsbron	29/01-29/12	5,0			5,0	5,0
19	GC - väg Stenhammarsvägen	27/01-27/12		5,0			5,0
	S:a Utgifter			**5,0**	**5,7**	**6,9**	**17,6**

Kommentarer till investeringar i cykelbefrämjande

15-19 Åtgärder för att främja cykelåkning. Stenhammarsvägen avser medfinansiering till Trafikverket.

Investerings- och exploateringsplan 2027–2029

fortsättning SAMHÄLLSBYGGNADSNÄMNDEN

Not	Verksamhet/Projekt, mnkr	Projekttid	Totalt anslag	2026	2027	2029	S:a
	Parkverksamhet						
20	Grönytor, lekplatser, parker m.m.	27/01-29/12		1,5	1,5	1,5	4,5
	S:a Utgifter			**1,5**	**1,5**	**1,5**	**4,5**

Not **Kommentarer till investeringar i parkverksamhet**

20 Investering i lekplatser, parker och aktivitetsytor. 2027 är planen att rusta upp en eller två lekplatser på Onsjö. Det mesta är leverantör/entreprenad kostnader

Not	Verksamhet/Projekt, mnkr	Projekttid	Totalt anslag	2027	2028	2029	S:a
	VA-verksamhet						
21	Säkerhetsarbete enligt EU-direktiv	27/01-29/12		1,5	1,5	1,5	4,5
22	Skräcklans vattenverk	22/01-27/12	272,0	11,5			11,5
23	Ombyggn. på vatten- och avloppsverken	27/01-29/12		3,0	3,0	3,0	9,0
24	Lågreservoar Brålanda	23/01-27/12	37,5	21,5	2,0		23,5
25	Säkerhetsarbete avloppsrening	27/01-29/12		1,0	1,0	0,5	2,5
26	Digitala vattenmätare	27/01-29/12		1,5	1,5	1,5	4,5
27	Nya serviser	27/01-29/12		2,0	2,0	2,0	6,0
28	Dagvattenanläggningar	27/01-29/12		3,0	3,0	3,0	9,0
29	Saneringar enligt Blåplan	27/01-29/12		40,0	40,0	40,0	120,0
30	Dagvattenanläggning Nordkroken	23/01-28/12	11,8	4,5	4,5		9,0
31	Resevoarer Skräcklan	26/01-27/12	32,0	16,0			16,0
32	Utbyggnadsplan VA, projektering 3 områden	27/01-27/12	2,0	2,0			2,0
	S:a Utgifter			**107,5**	**58,5**	**51,5**	**217,5**

Not **Kommentarer till investeringar i VA-verksamhet**

21 Åtgärder för att uppfylla krav enligt säkerhetsskyddslagen och cybersäkerhetslägen.

22 Byggnation startat i juni 2023. Arbetet beräknas pågå till och med 2027 enligt beslutad totalbudget.

23 Byte av pumpstation, renovering av byggnader, ny processutrustning

24 Ny reservoar i Brålanda. Fördyring enligt ny kalkyl och tillkommande reservkraftverk och nya pumpar. 2026 beräknas 9 mnkr förbrukas, 2027 21,5 mnkr och 2028 2,0 mnkr. Totalt beräknas då projektet landa på 37,7 inkl egna

25 5 pumpstationer behöver uppgraderas pga gammalt styrsystem där det saknas reservdelar.

26 Fjärravlästa läcksökande, larmande vattenmätare, antenner för avläsning behöver kopletteras för bättre radiotäckning.

27 Avser ledningsförläggning till nya större fastigheter.

28 Kostnader sammanhängande med ny dagvattenplan

29 Förnyelse av ledningsnätet enligt saneringsplan. Krav i miljötillstånd samt från tillsynsmyndighet.

30 Dagvattenanläggning Nordkroken. Lagkrav och föreläggande från länsstyrelsen. Utfallet 2026 beräknas bli endast 1,2 mnkr. Byggnationskostnad beräknad till totalt 9 mnkr fördelat på 2027 och 2028

31 Nya reservoarer vid Skräcklans vattenverk, för att säkertställa kapacitet som krävs för en stabil vattenförsörjning. Arbetet med reservoarerna har inletts och alla indikationer visar att medlen kommer att arbetas upp både 2026 och 2027. Samma entreprenör som för projekt Skräcklans vattenverk. Tight projektuppföljning stärker antagandet om förbrukad budget för åren. Särskilt under perioder av hög efterfrågan eller nödsituationer som torka och

32 Projektering. Ny plan för utbygnad av kommunalt va är antagen. Områdena som pekas ut är Önafors, Floget, Kristinelund. Kostanden för respektive område ska utredas innan tidsplan och prioriteringsordning för utbyggnad föreslås och äskande kan göras.

Investerings- och exploateringsplan 2027–2029

fortsättning SAMHÄLLSBYGGNADSNÄMNDEN

Not	Verksamhet/Projekt, mnkr	Projekttid	Totalt anslag	2027	2028	2029	S:a
	Renhållningsverksamhet						
33	Utrustning och inventarier	27/01-29/12		1,5	1,5	1,5	4,5
34	Fordon/maskiner	27/01-29/12		3,5	3,5	3,5	10,5
35	Förändrad avfallshantering	24/01-27/12	65,0	3,5			3,5
	S:a Utgifter			**8,5**	**5,0**	**5,0**	**18,5**

Not	**Kommentarer till investeringar i Renhållningsverksamhet**
33	Avfallsbehållare, maskinredskap
34	Renhållningsfordon
35	Förändrad avfallshantering enligt lag innebär inköp av ett fordon för att hantera fastighetsnära insamling. Insamling av förpackningar. För 2027 planeras det för ytterliggare 1 fordon kopplat till FNI. Ingår i totalt ursprungligt anslag.

Not	Verksamhet/Projekt, mnkr	Projekttid	Totalt anslag	2027	2028	2029	S:a
	Gatuenheten/Tekniska						
36	Fordon och maskiner	27/01-29/12		4,1	4,1	4,1	12,3
37	Inventarier	27/01-29/12			0,4		0,4
	S:a Utgifter			**4,1**	**4,5**	**4,1**	**12,7**

	Kommentarer till investeringar för Gatuenheten/Tekniska
36	Utbyte och uppdatering av maskinpark. För 2027 planeras bland annat inköp av lastmaskin, lätt lastbil.
37	Leasingåtertag av mätutrustning. Återinvestering var tredje år.

Not	Verksamhet/Projekt, mnkr	Projekttid	Totalt anslag	2027	2028	2029	S:a
	Kostenheten						
38	Köksutrustning/kontorsmöbler	27/01-29/12		1,0	1,0	1,0	3,0
	S:a Utgifter			**1,0**	**1,0**	**1,0**	**3,0**

	Kommentarer till investeringar för Kostenheten
38	Utbyte av utrustning som löpande slits ut.

Not	Verksamhet/Projekt, mnkr	Projekttid	Totalt anslag	2027	2028	2029	S:a
	Serviceenheten						
39	Maskiner, inventarier	27/01-29/12		0,4	0,4	0,4	1,2
	S:a Utgifter			**0,4**	**0,4**	**0,4**	**1,2**

	Kommentarer till investeringar för Serviceenheten
39	Kontinuerligt utbyte och förnyande av lokalvårdsutrustning.

Investerings- och exploateringsplan 2027–2029

fortsättning SAMHÄLLSBYGGNADSNÄMNDEN

Fastighetsinvesteringar

Not	Verksamhet/Projekt, mnkr	Projekttid	Totalt anslag	2027	2028	2029	S:a
	- Barnomsorg och grundskola:						
1	Mariedalsskolan, idrottshall/specialsalar	25/01-28/12	47,6	7,6	41,0		48,6
2	Förskola/skola, verksamhetsanpassning	27/01-29/12	9,0	3,0	3,0	3,0	9,0
3	Förskole- och skolgårdar	26/01-27/12	9,0	3,0	3,0	3,0	9,0
4	Öxnereds förskola, nybyggnad	26/01-27/12	60,7	17,0			17,0
	S:a Utgifter			**30,6**	**47,0**	**6,0**	**83,6**

Not	Kommentarer till fastighetsinvesteringar barnomsorg och grundskola
1	Nybyggnation av idrottshall Mariedalskolan
2	Medel för av BUN beslutade verksamhetsanpassningar av pågående verksamheter
3	Medel för av BUN beslutade verksamhetsanpassningar av pedagogisk utemiljö
4	Nybyggnation av Öxnereds förskola

Not	Verksamhet/Projekt, mnkr	Projekttid	Totalt anslag	2027	2028	2029	S:a
	- Kultur- och fritidsfastigheter:						
5	Hallevi IP	28/01-29/12	6,5	0,0	2,0	4,5	6,5
6	B-hus Sportcentrum	24/01-28/05	81,0	25,0	3,0		28,0
7	Mötesplats unga, Torpa	25/01-27-12	54,0	22,2			22,2
8	Brätte ishall	25/01-28/12	17,5	0,0	17,0		17,0
9	Gymmixhallen	29/01-29-12	10,0			10,0	10,0
10	Frendevi	27/01-27/12	3,0	3,0			3,0
11	Vänersvallen Lilla Vallen, konstgräs	28/01-28/12	8,0		8,0		8,0
12	Sörbyvallen	28/01-28/12	4,5		4,5		4,5
13	Brätte ridskola	28/01-28/12	8,0		8,0		8,0
14	Boteredsvallen	29/01-29/12	1,0			1,0	1,0
15	Idrottshuset, läktare	27/01-27/12	1,5	1,5	0,0		1,5
16	Kulturhuset, teatern	27/01-27/12	1,5	1,5	0,0		1,5
17	Brålandabadet	26/01-27/12	3,0	1,5	0,0		1,5
	S:a Utgifter			**54,7**	**42,5**	**15,5**	**112,7**

Not	Kommentarer till fastighetsinvesteringar kultur och fritid
5	Hallevi IP, utbyte av konstgräs samt kringliggande logistik
6	Underhållsåtgärder omklädningsrum WC mm. Renovering och viss ombyggnation
7	Mötesplats unga, Torpa inklusive skyddsrum, fritidsbank, solceller samt utemiljö
8	Verksamhetsanpassning med betongpist och energioptimering.
9	Verksamhetsanpassning - utbyggnad. Saknar tillräckligt stora ytor.
10	Verksamhetsanpassning utbyte av konstgräs samt kringliggande logistik
11	Verksamhetsanpassning konstgräs samt kringliggande logistik
12	Verksamhetsanpassning utbyte av konstgräs samt kringliggande logistik
13	Omklädningsrum, samlingslokal/cafeteria
14	Dränering
15	Verksamhetsanpassning
16	Renvoering av stolar i teater
17	Renoveringsåtgärder utomhusbassäng

Not	Verksamhet/Projekt, mnkr	Projekttid	Totalt anslag	2027	2028	2029	S:a
	- Fastigheter socialförvaltningen, omsorg om funktionshindrade:						
18	Boende socialpsykiatri, 8 platser	27/01-28/12	24,0	10,0	14,0		24,0
20	Serviceboende LSS, 8 platser	28/01-30/12	25,0		1,0	10,0	11,0
21	Lindgården	28/01-30/12	124,0		4,0	60,0	64,0
	S:a Utgifter			**10,0**	**19,0**	**70,0**	**99,0**

Not	Kommentarer till fastighetsinvesteringar omsorg om funktionshindrade
18	Boende socialpsykiatri, 8 platser
20	Serviceboende LSS, 8 platser
21	Lindgården, dagligverksamhet LSS

Investerings- och exploateringsplan 2027–2029

fortsättning SAMHÄLLSBYGGNADSNÄMNDEN

Not	Verksamhet/Projekt, mnkr	Projekttid	Totalt anslag	2027	2028	2029	S:a
	- Fastigheter samhällsbyggnadsförvaltningen:						
22	Investeringsunderhåll (komponentavskrivning)	27/01 - 29/12		39,2	51,6	52,1	142,9
23	Myndighetskrav	27/01 - 29/12		4,0	4,0	4,0	12,0
24	Brålandabadet	28/01 - 28/12		0,0	1,0		1,0
25	Hållbarhet och energioptimering	27/01 - 29/12		4,0	4,0	4,0	12,0
26	Verksamhetsanpassningar	27/01 - 29/12		3,0	3,0	3,0	9,0
27	Dyrehög	27/01 - 27/12	8,0	8,0			8,0
28	Dyrehög	28/01 - 29/12	6,0		3,0	3,0	6,0
29	Torget Vänersborg	29/01 - 29/12	2,0			2,0	2,0
	S:a Utgifter			**58,2**	**66,6**	**68,1**	**192,9**

Not	**Förklaringar fastigheter samhällsbyggnadsförvaltningen**
22	Investeringsunderhåll som utförs efter framtagen plan.
23	Avsatta medel för tvingande åtgärder
24	Underhållsbehov av hus, omklädningsrum och säkerhet enligt lokalförsörjningsunderlaget
25	Energisparåtgärder samt övergång till mer hållbara lösningar
26	Avsatta medel för verksamhetsanpassningar inom samhällsbyggnad
27	Anpassning till räddningstjänst enligt KS 2025/89
28	Shb anpassningar av verksamhet, byte värmekälla samt redundanslösningar
29	Ny och robustare offentlig toalett.

S:a fastighetsinvesteringar, mnkr	**153,5**	**175,1**	**159,6**	**488,2**

Exploateringsbudget

Not	Verksamhet/Projekt, mnkr	Projekttid	Totalt anslag	2027	2028	2029	S:a
30	Brättelänken, Skaven mot Edsvägen	20/09-29/12	41,0	5,0	21,0	15,0	41,0
31	Toppbeläggning Trestad center Västra	29/01-29/12	3,5			3,5	3,5
32	GC/personbilstunnel Skaven/Öxnered*	22/01-27/12	41,1				0,0
33	Anslutning- o genomfartsvägar till Tunnel Skaven/Öxnered	27/06-28/12	6,0	3,5	2,5		6,0
34	Sanden, Södra	24/01-40/12	utreds	10,0	50,0	15,4	75,4
35	Markinköp	27/01-29/12	30,0	0,0	10,0	10,0	20,0
36	Grunnebo industriområde	22/01-28/12	25,0	7,5	7,5		15,0
37	Sikhall	28/01-28/12	2,0		2,0		2,0
38	Norra Sanden	25/01-30/12	100,0	0,0	38,5	45,0	83,5
39	Hamngatan Kvartersmark	28/01-28/12	4,0		4,0		4,0
40	Samhällsmast på platåbergen**	28/01-	14,8	0,0	14,8		14,8
41	Badbrygga Fredriksberg	29/01-	2,0	0,0		2,0	2,0
42	Vargön pendelparkering	27/01-27/12	1,8	1,8			1,8
43	VA till Lindås röda stugor	28/01-28/12	2,0	0,0	2,0		2,0
44	Skaven/Öxnered parkering	26/01-28/12	5,0		4,0		4,0
45	Toppbeläggning Skaven/Öxnered	29/01-29/12	3,5			3,5	3,5
	S:a Utgifter			**27,8**	**156,3**	**94,4**	**278,5**

Investerings- och exploateringsplan 2027–2029

fortsättning SAMHÄLLSBYGGNADSNÄMNDEN

Exploateringsbudget

Not **Kommentarer till exploateringsbudgeten:**

30 Vägen är en förutsättning för pågående och framtida exploateringar. Budget har räknats upp till följd av fördröjning och prisökningar, Indexerat 2025.

31 Toppbeläggning av nytt industriområde, Trestad Center

32 Medfinansieringsprojekt med Trafikverket. Tunnel krävs med tanke på utbyggnad av bostäder på Skaven/Öxnered
Trafikverket har aviserat om kostnadsökning på 5 mnkr år 2027 till följd av transportering av överskottsmassor
*Beslut medfinansierings- och samverkansavtal enligt KF 2026-02-18. Beslut KF 2026-04-22 om tilläggsbudget 2026 om 32,4 mnkr. Trafikverket genomför produktion av tunneln under 2027. Kommunen har gjort en avsättning för att medfinansiera projektet, därav inget investeringsbelopp 2027.

33 Avser byggnation av anslutningsvägar efter trafikverkets arbete. Projektering för dessa är redan utförda i tidigare projekt.

34 Exploatering av området Sanden, Södra. Preliminär prognos med uppdaterade förutsättningar och tidsram.
Anpassning till Trafikverkets stationsprojekt.

35 Förvärv av fastigheter för kommunens fortsatta exploatering och utveckling.

36 Exploatering av nytt industriområde, avser utbyggnad av VA. Besked från extern aktör är avgörande för projektets framfart.

37 Uppstart utveckling Sikhall efter detaljplan vunnit laga kraft.

38 Exploatering av Norra Sanden. Kostnader avser anläggande av ställplatser, ny marina och gästhamn med tillhörande service.
Totalanslag ökats med 15,0 mnkr efter ny kalkyl.

39 Ombyggnation av kvartersmark i ny detaljplan för Hamngatan.

40 Beslut om ny samhällsmast enligt KF 2025-02-19 §16. **Projektägarskap och framdrift behöver utredas.

41 Bifall av medborgarförslag SBN 2024/319

42 Anläggning av pendelparkering vid stationsläge

43 Anslutning till kommunalt VA inför försäljning av fastigheter

44 Parkering vid stationläge enligt detaljplan Öxnered/Skaven

45 Toppbeläggning av nytt område, Skaven/Önxnered

SAMMANFATTNING

Verksamhet/Projekt	2027	2028	2029	S:a
Summa utgifter gata och park	**34,0**	**43,0**	**36,0**	**113,0**
Summa utgifter VA	**107,5**	**58,5**	**51,5**	**217,5**
Summa utgifter renhållning	**8,5**	**5,0**	**5,0**	**18,5**
Summa utgifter övrigt	**5,5**	**5,9**	**5,5**	**16,9**
Summa fastighetsinvesteringar	**153,5**	**175,1**	**159,6**	**488,2**
Summa exploateringsbudget	**27,8**	**156,3**	**94,4**	**278,5**
SUMMA	**336,8**	**443,8**	**352,0**	**1 132,6**

Bolag och kommunalförbund 2027

AB Vänersborgsbostäder

Ordförande: Håkan Falk (S)
Vice ordförande: Dan Åberg (M)
VD: Gunnar Johansson

Nyckeltal mnkr	Bokslut 2025	Prognos 2026	Prognos 2027
Intäkter	369	378	387
Kostnader	-366	-369	-375
Resultat	3	9	12
Investeringar	64	75	150
Tillgångar	2 318	2 318	2 393
Skulder	2 015	2 006	2 069
Eget kapital	303	312	324
Soliditet	13,1%	13,5%	13,6%

Verksamhetsbeskrivning

AB Vänersborgsbostäder är ett kommunalt bostadsaktiebolag som ska främja bostadsförsörjningen i Vänersborgs kommun och skapa ett attraktivt boende i kommunens tätorter. Bolaget har 3 573 lägenheter varav 495 lägenheter i särskilda boendeformer som blockförhyrs av Vänersborgs kommun. Förvaltningen bedrivs till största del i egen regi. Antalet anställda var per den 31 december 2025 71 personer.

Resultat och resultatutveckling

Räntekostnaden har sedan 2022 stigit kraftigt i bolaget och ökningen kommer fortsätta de närmaste åren. Styrelsen antog i december 2025 en budget för 2026 som understiger den eftersträvade avkastningen om 4% av eget kapital. Detta gjordes för att möjliggöra fortsatt gott underhåll av bolagets fastigheter även vid ökade räntekostnader. Under 2027 prognostiseras bolaget åter nå den eftersträvade avkastningen.

Investeringar

Inga nyproduktionsprojekt under 2025 och inte heller några planerade under 2026. Först 2027 räknar bolaget med att det investeras i nyproduktionsprojektet för fastigheten Kalkonen. Utöver nyproduktion kommer bolagets investeringar bestå av upprustning av befintligt fastighetsbestånd. Främst genom stambyten och takbyten enligt tidigare fastlagd underhållsplan men även genom fortsatt satsning på energibesparande investeringar.

Soliditet och soliditetsutveckling

Kommande upprustningsinvesteringar bedöms kunna göras med bolagets kassaflöde. Nybyggnadsprojektet 2027 däremot kommer kräva viss upplåning. Soliditeten beräknas öka marginellt under prognosperioden.

Bolag och kommunalförbund 2027

Fastighets AB Vänersborg

Ordförande: Mats Andersson (C)
Vice ordförande: Tommy Christensson (M)
VD: Gunnar Johansson

Nyckeltal mnkr	Bokslut 2025	Prognos 2026	Prognos 2027
Intäkter	12	11	12
Kostnader	-26	-11	-10
Resultat	-14	0	2
Investeringar	24	2	70
Tillgångar	95	93	158
Skulder	70	68	118
Eget kapital	25	25	40
Soliditet	26,3	26,9	25,3

Verksamhetsbeskrivning

Bolaget är ett kommunalt fastighetsbolag med inriktning mot att köpa, sälja, bygga, förvalta och hyra ut näringslivsfastigheter inom Vänersborgs kommun. Målsättningen är att skapa förutsättningar för etablering av nya företag och därmed bidra till ökad sysselsättning. Bolaget äger för närvarande åtta fastigheter. Verksamheten sköts från och med den 1 september 2023 av personal från AB Vänersborgsbostäder.

Resultat och resultatutveckling

Under 2025 bytte bolaget redovisningsprincip till K3 vilket har en resultatutjämnade effekt för investeringar. Bolaget gjorde också nedskrivningar på 15 mkr relaterat till investeringarna på Hunneberg då dessa kortsiktigt inte kan motiveras av intäkterna. Resultatutvecklingen bedöms vara stabil under prognosperioden.

Investeringar

Investeringsbehoven styrs av underhållsplanen samt hyresgästernas önskemål om utveckling. Under 2026 kommer investeringar göras i fastigheten Kordan om 2 mkr samt underhåll om knappt 2 mkr spritt över fastighetsbeståndet. Bolaget räknar med att under 2027 göra investeringar i en ny anläggning för Kustbevakningen på Sanden.

Soliditet och soliditetsutveckling

Under 2025 skrevs värdet upp på fastigheten Kordan 3 motsvarande nedskrivningen på fastigheten Hunneberg 1:7 vilket gjorde att soliditeten hölls intakt. Avseende 2026 så antas soliditeten öka med årets vinst. Bolaget räknar med att under 2027 få ett kapitaltillskott motsvarande 20% av investeringen för kustbevakningens anläggning för att inte urholka soliditeten.

Bolag och kommunalförbund 2027

Kunskapsförbundet Väst

Ordförande: Mikael Arvemark (C)
Vice ordförande: Madelaine Carlsson (S)
2:e vice ordförande: Maud Bengtsson (S)
Förbundsdirektör: Maria Hildefors

Nyckeltal mnkr	Bokslut 2025	Prognos 2026	Prognos 2027
Intäkter	799	811	833
Kostnader	791	811	844
Resultat	8	0	-11
Investeringar	4	11	11
Tillgångar	354	355	350
Skulder	315	316	322
Eget kapital	39	39	28
Soliditet	11 %	11 %	8 %

Verksamhetsbeskrivning

Kunskapsförbundet Väst är ett kommunalförbund som ansvarar för den kommunala gymnasie- och vuxenutbildningen som bedrivs i Trollhättan och Vänersborg.

Resultat och resultatutveckling

Förbundet har inte haft råd att bedriva samma verksamhet som tidigare och under 2025 och 2026 har neddragningar gjorts för att ha en budget i balans. Det positiva resultatet 2025 består till största delen av poster som är av engångskaraktär som inte kommer påverka kommande års resultat. Under 2027 förväntas resultatet försämras och förbundets prognos visar ett underskott.

Politiska förändringar, nya reformer och andra krav och förväntningar kommer påverka gymnasiet och vuxenutbildningen under 2027 men även kommande år. Enligt regeringen genomförs de största reformerna för skolan på 30 år där en del redan har genomförts och andra förväntas beslutas inom kort. Flera reformer kommer få stor påverkan på Kunskapsförbundets verksamhet. Det är ofta osäkert hur förändringarna ska finansieras och svårt att beräkna hur kostnaderna förändras. Siffrorna i tabellen för 2026 och 2027 innehåller inte några kostnader för nya reformer.

Det finns också flera andra förändringar som påverkar Kunskapsförbundets ekonomi. Under hösten 2026 och 2027 kommer fler elever till den anpassade gymnasieskolan där den genomsnittliga kostnaden är högre än för elever i gymnasieskolan. Fler elever väljer yrkesprogram som är dyrare och som har en högre lärartäthet än ett högskoleförberedande program. De här förändringarna beräknas öka förbundets kostnader med 9 mnkr, vilket leder till ett underskott.

Utöver detta förväntas behovet av Sfi-undervisning vara fortsatt stort då Högskolan Väst under 2027 och 2028 planerar för att ta emot fler internationella studenter som har rätt till Sfi-utbildning. Det är idag svårt att beräkna denna kostnad.

Kunskapsförbundet har under flera år gjort anpassningar och har idag en låg lärartäthet jämfört med andra liknande verksamheter. Bedömningen är att verksamheterna kommit till en nivå där det är svårt att fortsätta neddragningar utan att kvaliteten försämras.

Investeringar

Kunskapsförbundets investeringar består främst av läromedel inklusive elevdatorer, möbler, och utrustning till gymnasieskolorna och vuxenutbildningen.

Soliditet och soliditetsutveckling

Soliditeten kommer minska under 2027 på grund av det förväntade underskottet.

Bolag och kommunalförbund 2027

Halle och Hunneberg

Ordförande: Annalena Levin (C)
Vice ordförande: Ann-Helen Selander (M)
VD/chef: Robert Stenberg

Nyckeltal mnkr	Bokslut 2025	Prognos 2026	Prognos 2027
Intäkter	8,6	8,2	9,7
Kostnader	-8,6	-9,1	-9,7
Resultat	0	-0,9	0
Investeringar	1,1	0	0
Tillgångar	3,8	2,9	2,9
Skulder	1,4	1,4	1,4
Eget kapital	2,4	1,5	1,5
Soliditet	63 %	52 %	52 %

Verksamhetsbeskrivning

Halle och Hunneberg AB ska verka för en gemensam organisation mot en exportmogen destination och en hållbar reseanledning inom det rörliga friluftslivet.

Resultat och resultatutveckling

Trots ett budgeterat underskott på cirka 850 tkr nådde bolaget nollresultat 2025. Omsättningen ökade med 1,2 mnkr och bolaget fick ett extra bidrag på 400 tkr från Stiftelsen Bergagården. Resultatet är särskilt positivt eftersom bolaget samtidigt haft ökade kostnader för hyra, el och drift.

Vid uppstarten 2024 fastställdes grundbidraget till samma nivå som tidigare bolag och stiftelse erhöll 2018. Samtliga avtal behövde tecknas om, vilket ökade kostnaderna. Grundbidraget räknades upp något 2025, men ekonomin är fortsatt ansträngd.

Orsakerna är främst ökade priser samt att bolaget tagit över drift och underhåll av vandringsleder utan att särskilda medel avsatts vid uppstarten.
Det ekonomiska trycket ökar 2026 när bolaget påbörjar aktivt underhåll av grillplatser, leder och vindskydd, vilket kräver resurser och långsiktig finansiering.

Under 2025 och 2026 har dialog förts med avtalspartnerna i Vänersborgs, Grästorps och Trollhättans kommuner. Kommunerna har föreslagit att grundbidraget höjs med 850 tkr från 2027, vilket skulle stärka bolagets förutsättningar att bedriva verksamheten enligt ägar- och bolagsdirektiv samt avtal. Höjningen ingår i prognosen för 2027.

Bolaget väntas fortsatt öka omsättning och intäkter under 2026 och 2027. Styrelsen bedömer dock att en justering av grundbidraget är nödvändig för långsiktig ekonomisk stabilitet.

Investeringar

Trollskogen planeras vara färdigställd 2026 med finansiering från Leader och Jordbruksverket. En utredning pågår om ombyggnation av butik och infocenter för att skapa ett modernare besöksmål. Ställplatser byggs och beräknas bli klara 2026. Projektering har genomförts och bygglov beviljats för fem stugor enligt samma modell som ställplatserna.

Soliditet och soliditetsutveckling

Soliditeten väntas minska till följd av underskottet 2026 men stabiliseras därefter över 50 procent. En hållbar kapitalstruktur förutsätter att grundbidraget justeras; annars kvarstår risken för fortsatta underskott och urholkad soliditet.

Bolag och kommunalförbund 2027

Vattenpalatset Vänerparken AB

Ordförande: Håkan Falk (S)
Vice ordförande: Filip Milén (M)
VD/chef: Carolina Svanström

Nyckeltal mnkr	Bokslut 2025	Prognos 2026	Prognos 2027
Intäkter	20,5	21,0	21,5
Kostnader	-20,5	-22,0	-22,5
Resultat	0,0	-1,0	-1,0
Investeringar	0,1	0,0	0,0
Tillgångar	13,5	12,5	11,5
Skulder	5,2	5,2	5,2
Eget kapital	8,3	7,3	6,3
Soliditet	62 %	58 %	55%

Verksamhetsbeskrivning

Bolaget har till uppgift att driva bad och simhallsrörelse. Bolaget erbjuder äventyrsbad och motionsim samt simkolor. Därtill erbjuds bad i varmbad. I badet bedrivs även caféverksamhet.

Resultat och resultatutveckling

Bolagets nettoomsättning har ökat jämfört med föregående räkenskapsår, där man har fått ökade intäkter via simskolor samt äventyrsbad, trots en vädermässigt ogynnsam sommar.

Försäljning via cafeteria och reception når inte upp till budget.

På kostnadssidan överskreds budgeten för el, fjärrvärme och vatten. Trots månadsvis uppföljning där förbrukning har minskat så har kostnaden ökat.

Driftskostnader tillsammans med personalkostnader och hyra är bolagets största utgifter.

Investeringar

Under året har ett pooltäcke införskaffats för att förhindra värmeförluster.

Soliditet och soliditetsutveckling

Soliditeten är oförändrad i jämförelse med föregående räkenskapsår. Om inte mer medel skjuts till verksamheten så kommer bolaget i framtiden behöva använda sig av det fria egna kapitalet för att klara av sin verksamhet, därav minskar soliditeten framåt.

Bolag och kommunalförbund 2027

Nätaktiebolaget Biogas i Brålanda AB.

Ordförande: Bo Carlsson (C)
Vice ordförande: Tommy Christensson (M)
VD: Ingemar Johansson

Nyckeltal mnkr	Bokslut 2025	Prognos 2026	Prognos 2027
Intäkter	0,004	0,004	0,004
Kostnader	-0,004	-0,004	-0,004
Resultat	0,0	0,0	0,0
Investeringar	0,0	0,0	0,0
Tillgångar	5,0	5,0	5,0
Skulder	2,3	2,2	2,1
Eget kapital	2,6	2,6	2,6
Soliditet	52,0	53,0	54,0

Kortfattad verksamhetsbeskrivning
Bolaget bildades 2009-03-04 och ägs av Vänersborgs kommun 73 procent, Melleruds kommun 18 procent och Biogas Brålanda AB 9 procent.

Bolagets verksamhet består av att bygga, äga och förvalta gasledningsnät för biogas inom Vänersborgs och Melleruds kommuner med syfte att säkerställa tillgången på biogas för Vänersborgs och Melleruds kommuners egna fordon och kommunernas invånare.

Resultat och resultatutveckling
Resultatet de senaste åren har varit några tusen kronor per år. 2024 var vinst 20 tkr och 2025 var vinsten cirka 3000 kr. Vår nettoomsättning 2025 var 375 tkr. Vi har endast en kund och det är AB Biogas Brålanda

Investeringar
Under senaste tio åren har vi inte haft några investeringskostnader.

Det planeras att byggas en stor biogasanläggning. Blir byggnationen av kommer Nätaktiebolagets Biogas Brålandas ledningar inte att användas. Byggnationen planeras tidigas under 2029.

Soliditet och soliditetsutveckling

2025	2026	2027
52%	53%	54%

Eftersom vi inte gör några investeringar ökar soliditet något.

Bolag och kommunalförbund 2027

Räddningstjänsten Fyrbodal

Ordförande: Jerker Lundin (KD)
1:e vice ordförande: Pia Fogelberg (M)
2:e vice ordförande: Dan Nyberg (S)
3:e vice ordförande: Terje Skaarnes (SD)
Förbundsdirektör: Markus Green

Nyckeltal mnkr	Bokslut 2025	Prognos 2026	Prognos 2027
Intäkter	252	255	327
Kostnader	-251	-255	-327
Resultat	0	0	0
Investeringar	23	26	65
Tillgångar	176	182	197
Skulder	109	115	130
Eget kapital	67	67	67
Soliditet	37,8%	≥30%	≥30%

Verksamhetsbeskrivning

Räddningstjänsten Fyrbodal bildades vid årsskiftet 2024/2025 genom sammanslagning av Räddningstjänsten Mitt Bohuslän (RMB) och Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund (NÄRF). Genom sammanslagningen skapas bättre möjligheter att säkerställa en fungerande och robust räddningstjänst.

Det finns behov av en stark utveckling i många delar av förbundet. Det behövs utbildningsinsatser, det pågår olika tillsynsprocesser på verksamheten och lagstiftningen ställer nya krav.

Resultat och resultatutveckling

Prognosen för 2026 motsvarar budgeten för 2026, eftersom förbundet ännu inte har tagit fram någon prognos. Den första prognosen redovisas i delårsrapporten per april. År 2026 är förbundets första ”normalår”. Medlemsavgiften har räknats upp med PKV för 2027, med 2026 som basår. Budgeten för 2027 inkluderar Orust inträde i förbundet samt en tilläggsbudget om 4,5 mnkr, som avser införande av räddningsledningssystem.

Investeringar

Förbundet har arbetat fram en investeringsplan över åren 2027–2029 och arbetet med att ta fram en mer långsiktig plan pågår. Investeringsvolymen från 2029 och framåt är därför inte säkerställt ännu.

Soliditet och soliditetsutveckling

Soliditeten beräknas hålla en nivå strax över 30%.

Bolag och kommunalförbund 2027

Fyrstads Flygplats AB

Ordförande: Peter Eriksson (M)
Vice ordförande: Benny Augustsson (S)
VD: Josef Khan

Nyckeltal mnkr	Bokslut 2025	Prognos 2026	Prognos 2027
Intäkter	44,0	51,4	53,7
Kostnader	-45,5	-51,4	-53,7
Resultat	-1,5	0	0
Investeringar	2,6	8,8	25,0
Tillgångar	31,4	35,4	57,1
Skulder	31,4	35,4	57,1
Eget kapital	23,9	23,9	23,9
Soliditet	76%	67%	42%

Verksamhetsbeskrivning

Fyrstads Flygplats AB driver Göteborg Stallbacka Airport och ägs av kommunerna Trollhättan, Vänersborg, Uddevalla och Lysekil. Flygplatsen är en säkerhetsgodkänd instrumentflygplats med ansvar för såväl samhällsviktig som kommersiell flygtrafik. Verksamheten omfattar reguljär linjetrafik, fraktflyg, allmänflyg samt utbildningsverksamhet. Flygplatsen är av staten utpekad som beredskapsflygplats och utgör en viktig del av regionens infrastruktur samt totalförsvar.

Resultat och resultatutveckling

Bolagets ekonomi påverkas främst av trafikintäkter, offentliga ersättningar samt kostnadsutvecklingen inom drift och personal. Bokslutet för 2025 visar ett negativt resultat, medan prognosen för 2026 och budgeten för 2027 bedöms uppvisa resultat i balans.

Samtidigt är resultatet känsligt för förändringar i intäktsutvecklingen och kostnadsnivåerna, vilket ställer krav på fortsatt god kostnadskontroll och stabil finansiering. Verksamhetsanslag, statligt driftbidrag och beredskapsersättning bedöms även fortsättningsvis vara av avgörande betydelse för att säkerställa flygplatsens samhällsviktiga uppdrag och ekonomiska stabilitet.

Investeringar

Investeringarna följer bolagets fastställda verksamhets- och investeringsplan och avser både underhåll och utveckling av flygplatsens tekniska och operativa infrastruktur.
Under 2026 uppgår investeringarna till cirka 8,8 mkr och under 2027 till cirka 25,0 mkr. Tidpunkterna ska ses som preliminära och kan komma att justeras vid behov. Genomförandet sker successivt i takt med tillgängliga ekonomiska ramar och erhållen finansiering.

Soliditet och soliditetsutveckling

Soliditeten påverkas av investeringsnivå, resultat och behov av upplåning. Efter en soliditet om 76 procent 2025 bedöms soliditeten minska väsentligt under planperioden till följd av ökade investeringar. För 2027 beräknas soliditeten uppgå till cirka 42 procent, vilket innebär en tydlig försvagning jämfört med tidigare år och speglar en kraftigt ökad investeringsnivå, som i huvudsak finansieras genom upplåning inom ramen för beslutad borgensram, samtidigt som det egna kapitalet i huvudsak är oförändrat.

Vänersborgs kommun